

Treoir maidir le roghanna maoinithe agus cistiúcháin do Shoghluaisteacht Tuaithe

Conradh: MOVE/2022/OP/0008

Scríofa ag
Andrea Lorenzini, Brendan Finn
Eleonora Ercoli, Elena Bargagna
MemEx Srl
Samhain – 2024

AN COIMISIÚN EORPACH

Ard-Stiúrthóireacht na hIompar agus na Soghluaisteachta
Stiúrthóireacht B - Infheistíocht, Iompar Nuálach & Inbhuanaithe
Aonad B3 - Nuálaíocht & Taighde

Teagmháil: Isabelle VANDOORNE

Ríomhphost: MOVE-B3-secretariat@ec.europa.eu

An Coimisiún Eorpach B-1049 Brúiséil

Treoir maidir le roghanna maoinithe agus cistiúcháin do shoghluaisteacht tuaithe

Conradh: MOVE/2022/OP/0008

Is seirbhís í Europe Direct a chabhróidh leat freagraí a fháil do chuid cheisteanna faoin Aontas Eorpach.

Uimhir shaorghlao(*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Tá an fhaisnéis a thugtar saor in aisce, mar atá formhór na nglanna (cé go bhféadfadh roinnt oibreoirí, boscaí gutháin nó óstáin táille a ghearradh ort).

FÓGRA DLÍ

Ullmhaíodh an doiciméad seo don Choimisiún Eorpach ach ní léiríonn sé ach tuairimí na n-údar, agus ní féidir an Coimisiún a chur faoi dhliteanas as aon úsáid a d'fhéadfaí a bhaint as an bhfaisnéis atá ann.

Tá tuilleadh eolais faoin Aontas Eorpach ar fáil ar an Idirlíon (<http://www.europa.eu>).

Lucsamburg: Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh, 2025

ISBN : 978-92-68-27214-5

doi: 10.2832/5114069

© Aontas Eorpach, 2025

Ceadaítear atáirgeadh ar choinníoll go n-admhaítear an fhoinse.

CLÁR ÁBHAIR

PRÍOMHTHÉARMAÍ AGUS MÍNITHE	7
RÉAMHRÁ	8
1. DÚSHLÁIN MAIDIR LE ROCHTAIN AR CHISTÍ DO SHEIRBHÍSÍ SOGHLUAISTEACHTA TUATHA	10
2. FACHTÓIRÍ CUMASÚCHÁIN CHUN ROCHTAIN A FHÁIL AR MHAOINIÚ	15
3. CREATLACHA AIRGEADAIS DO SHEIRBHÍSÍ SOGHLUAISTEACHTA TUAITHE COMHROINNTE	17
4. CÉIMNIÚ STRAITÉISÍ MAOINITHE AGUS AIRGEADAIS	21
5. SAINMHÍNIÚ PRÍOMHGHNÉITHE TIONSCADAIL	22
6. MEASÚNÚ AR RIACHTANAIS AGUS PLEANANNA MAOINITHE	33
7. AG NASCLEANÚINT I MARGADH AN-RIALÁILTE	42
8. GUTH A THABHAIRT DO THÓGRAÍ	46
CONCLÚIDÍ	54

Llista na dTáblaí

Tábla 1 Samplaí de KPIs saincheaptha chun bearnaí i soghluaisteacht tuaithe a mheas	13
Tábla 2 Acmhainneacht, spriocanna, teorainneacha, agus comhpháirtíocht do mholtóirí luaidhe sprio	23
Tábla 3 Príomhchineálacha tionscadal soghluaisteachta i gceantair tuaithe	26
Tábla 4 Measc foinsí maoinithe do réitigh shoghluaisteachta tuaithe	36

Llista na bhFíoracha

Fíor 1 Seirbhísí iompair droma agus áitiúla i gcríocha tuaithe.	9
Fíor 2 Léargas maoinithe do shoghluaisteacht tuaithe	10
Fíor 3 Buaicphointí an tionscnaimh comhpháirtíochta KITE i gCill Chainnigh, Éire	16
Fíor 4 Iompar éilimh-fhreagrach BürgerBus in Oberes Glantal, an Ghearmáin	16
Fíor 5 Creatlaigh airgeadais do réitigh soghluaisteachta	18
Fíor 6 Creatlacha airgeadais do DRTs i Medio Tejo, an Phortaingéil	18
Fíor 7 Bainistíocht saincheisteanna eagraíochtúla agus oibríochtúla	19
Fíor 8 An tseirbhís doras go doras Sopotniki sa tSlóivéin	20
Fíor 9 Cur chuige céim ar chéim do straitéisí maoinithe agus airgeadais sobhlachta tuaithe	21
Fíor 10 Sainmhíniú príomhghnéithe tionscadail – Céim 1-3	22
Fíor 11 Comhroinnt gluaisteán bunaithe ar an bpobal i bpobal tuaithe Villerouge-Termenès	25

Fíor 12 Tionscadal VysoMarch ag a trasteorann idir an Ostair agus an tSlóvaic	29
Fíor 13 Riachtanais mhaoinithe do réitigh soghluaisteachta comhroinnte tuaithe.....	30
Fíor 14 Saincheisteanna airgeadais do réitigh soghluaisteachta comhroinnte tuaithe.	31
Fíor 15 An tionscadal SMART Mobility i nGleann Garfagnana, an Iodáil.	32
Fíor 16 Sainmhíniú eilimintí tábhachtacha tionscadail – Céim 4-6.....	33
Fíor 17 Cineálacha maoiniúcháin do réitigh soghluaisteachta tuaithe	34
Fíor 18 Forbhreathnú ar riachtanais mhaoiniúcháin ar fud céimeanna éagsúla tionscadail	34
Fíor 19 Córas rothar-chomhroinnte Sprottenflotte i réigiún Kiel, an Ghearmáin.....	35
Fíor 20 Foinsí maoinithe a ghairáil i Rethymno, an Ghréig	37
Fíor 21 Scéim chomhroinnte r-ghluaisteán tuaithe a chothabháil: Múnla FLUGS in Oirthear na Tíoróile	38
Fíor 22 Maoiniú atá ag teastáil le haghaidh costais réamhthionscadail agus caipitil....	39
Fíor 23 Maoiniú a theastaíonn le haghaidh costais oibriúcháin i seirbhísí iompair soláimhsithe.....	40
Fíor 24 Maoiniú a theastaíonn le haghaidh costais oibriúcháin i seirbhísí comhroinnte taistil.....	41
Fíor 25 Sainmhíniú príomhghnéithe an tionscadail – Céim 7	42
Fíor 26 Iompar Freagrach don Éileamh i Médio Tejo, an Phortaingéil	45
Fíor 27 Sainmhíniú príomhghnéithe tionscadail – Céim 8-10.....	46
Fíor 28 Tascanna chun plean gnó seirbhíse soghluaisteachta tuaithe a dhréachtú	47
Fíor 29 Múnla Canbhás do réitigh soghluaisteachta tuaithe.	48
Fíor 30 Sochthairbhí sóisialta a bhaineann le soghluaisteacht tuaithe	50
Fíor 31 Iarnróid Ghlasa i Valmiera, an Laitvia	50
Fíor 32 Príomhchéimeanna chun iarratas togra a ullmhú.....	52
Fíor 33 sampla: Speictream chlár maoinithe an AE a nascleanúint.	52

PRÍOMHTHÉARMAÍ AGUS MÍNITHE

Téarma	Sainmhíniú
CBT	Is comhbheartas do gach tír san Aontas Eorpach í an Comhbheartas Talmhaíochta (CBT). Déantar í a bhainistiú agus a mhaoiniú ar leibhéal na hEorpa ó acmhainní bhuiséad an AE. Tacaíonn CBT le margadh aonair oscailte do tháirgí bia talmhaíochta an AE, ag cinntiú praghsanna inacmhainne, ag coinneáil cuid de na caighdeáin sábháilteachta agus comhshaoil is airde ar domhan, agus ag coimead pobail thuithe bríomhar.
Caiteachas Caipitil	Tá caiteachas caipitil na costais ag teastáil chun sócmhainní seasta fisiciúla (m.sh., bonneagar bóithre, lánaí rothair, droichid, tolláin, etc.) a fháil, a uasghrádú agus a chothabháil, teicneolaíocht, nó trealamh san áireamh (córais sábháilteachta agus córais tosaíochta bóithre, ticéadú, córais bainistíochta faisnéise, etc.), agus sócmhainní soghluaiste lena n-áirítear feithiclí
ERMN	Is líonra uile-Eorpach é an Líonra Eorpach um Shoghluaisteacht Tuaithe (LEST) (European Rural Mobility Network (ERMN)) maidir le soghluaisteacht tuaithe, ina roinntear eolas agus taithí i measc údarás áitiúil, cleachtóirí agus saineolaithe. Bunaíodh agus cuireadh ar bun é leis an Tionscadal SMARTA-NET.
Maoiniú	Próiseas chun caipiteal a fháil agus na cistí riachtanacha a fháil chun réiteach a fhorbairt, lena n-áirítear iasachtaí, línte creidmheasa, deontais nó infheistíochtaí. Cuimsíonn sé seo freisin gach moladh chun infheistíochtaí a mhealladh agus chun ciste a bheith deonaithe.
Maoiniú	Léargas ar chistí éagsúla atá ar fáil le haghaidh forbairt agus cothabháil réitigh nó seirbhíse soghluaisteachta
Costais Oibriúcháin	Caiteachas oibriúcháin chun seirbhís a rith (m.sh., costais fuinnimh chun feithiclí a rith, tuarastail agus buntáistí foirne, prímheanna árachais, cothabháil agus deisiú feithiclí agus infreastruchúr, díolacháin agus margaíocht), chomh maith le costais ghaolmhara eile is gá chun feidhmiú laethúil na seirbhíse

Foclóir

English word (Béarla Foclóir)	Irish word (Gaeilge Foclóir)
Authorisation	údarú
Expenditures	Caiteachas
Feasibility	Féidearthachta/Indéantachta
Financial	Airgeadais
Framework	Creat/Creatlach
Funding	Maoiniú/Maoinithe
Mobility	Soghluaisteacht
Municipality	Bardas
Resources	Achmhainní
Target	Sprioc

RÉAMHRÁ

Is é an doiciméad seo an ceann deireanach de shraith ceithre dhoiciméad treorach arna n-ullmhú ag SMARTA-NET¹. Cuidíonn na doiciméid seo le cumas na mbardas a fhorbairt chun réitigh shoghluaisteachta inbhuanaithe, chuimsitheacha agus comhtháite a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina gcriócha. Go háirithe, díríonn an Treoir seo ar ghné ríthábhachtach: roghanna maoinithe agus cistiúcháin do thionscnaimh shoghluaisteachta tuaithe, lena n-áirítear soghluaisteacht chun tacú le turasóireacht tuaithe. Is bacainní suntasacha iad easpa acmhainní agus easpa saineolais shonraigh maidir le maoiniú a fháil do phobail tuaithe atá ag iarraidh seirbhísí soghluaisteachta saincheaptha a fhorbairt.

Chun aghaidh a thabhairt ar an ngá seo, cuireann an treoir seo cur chuige céim ar chéim ar fáil. Tá sé deartha chun treoir a thabhairt do bhordais agus do chleachtóirí tuaithe maidir le tuiscint, ullmhú agus cur isteach tograí maoinithe agus straitéisí airgeadais láidre do thionscadail shoghluaisteachta agus seirbhísí sprioca chothabháil le himeacht ama. Tógáilann gach caibidil ar eilimintí tábhachtacha atá riachtanach chun pleán láidir tionscadail a cheapadh — ó dhúshlán agus sócmhainní a aithint laistigh de phobail thuaithe, go struchtúirairgeadais phraiticiúla a mheas agus comhpháirteanna riachtanacha tionscadail a shainiú.

Tá sé mar aidhm ag an gcur chuige struchtúrtha seo cabhrú le húdarais áitiúla nascleanúint a dhéanamh ar thimpeallachtaí maoinithe casta, riachtanais airgeadais a mheas go soiléir, agus tograí mealltacha a fhorbairt a thugann aghaidh ar bhreithnithe rialála agus margaidh a d'fhéadfadh a bheith uathúil don soghluaisteacht tuaithe.

Más ionadaí tú ó bhordas tuaithe, údarás réigiúnach, oibreoir iompair, nó ball den phobal áitiúil, feidhmeoidh an treoir seo mar uirlis phraiticiúil chun tacaíocht airgeadais a iniúchadh agus a fháil do thionscnaimh shoghluaisteachta tuaithe.

Is féidir rochtain chuig agus ócheantair tuaithe a fheiceáil trí dhá pheirspictíocht chomhlántach.

- **Díríonn an chéad pheirspictíocht ar an gcaoi a nascann cónaitheoirí tuaithe leis an méid atá de dhíth orthu.** Áirítear leis seirbhísí riachtanacha, fostaíocht, oideachas, agus deiseanna eile, a bhfuil go leor acu suite lasmuigh dá mbaile dúchais. Tá an ghné seo den inrochtaineacht bunúsach chun cuimsiú sóisialta agus caighdeán maireachtála do phobail thuaithe a chinntiú.
- **Bíonn an dara peirspictíocht ag féachaint ar inrochtaineacht ceantar tuaithe ón taobh amuigh,** ag cur béime ar an éascacht a bhféadann gnólachtaí, turasóirí agus cuairteoirí eile teacht ar na réigiúin seo. Is fachtóir an-tábhachtach é seo chun forbairt eacnamaíoch a thiomáint, turasóireacht a chothú, agus tacú le tionscail áitiúla.

Le chéile, cuireann na peirspictíochtaí seo béim ar an tábhacht dhúbailte atá le réitigh shoghluaisteachta chun ceantair tuaithe a nascadh leis an bhfíochán eacnamaíoch agus sóisialta níos leithne.

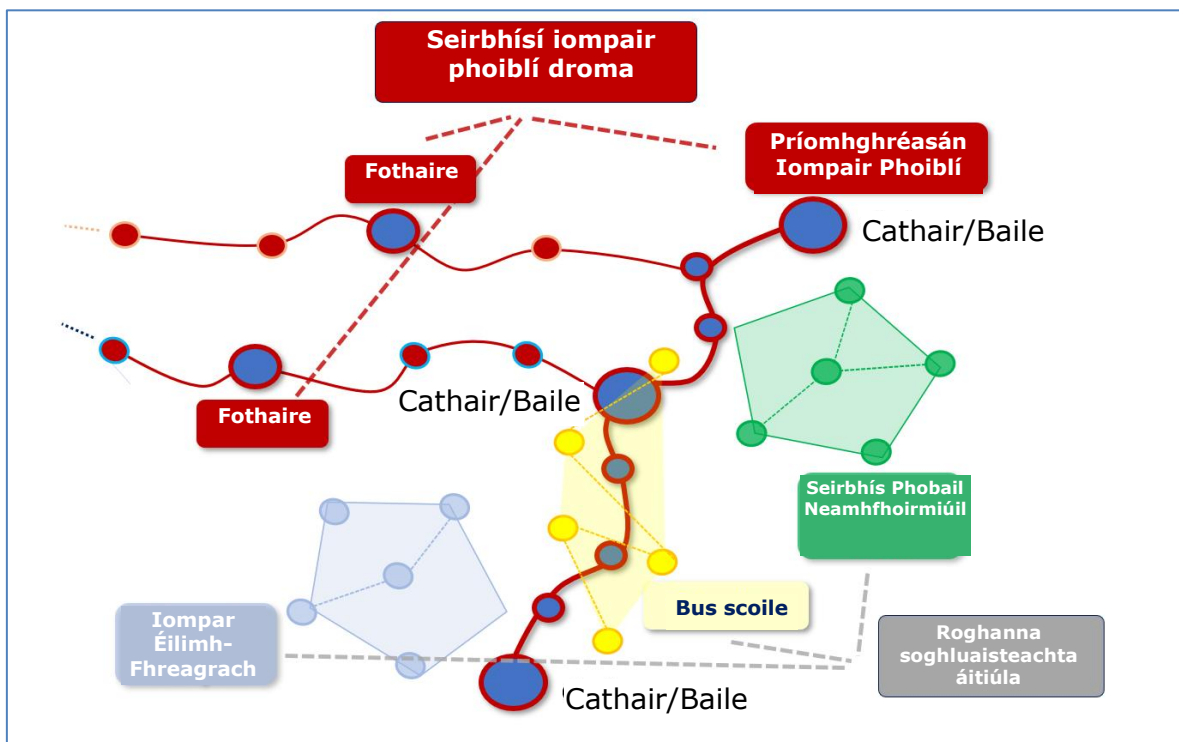
¹Is iad na trí dhoiciméad Treorach eile: i) Treoir maidir le Réitigh Soghluaisteachta Comhroinnte Tuaithe; ii) Treoirleáine le haghaidh soghluaisteachta inbhuanaithe i bpobail turasóireachta tuaithe; agus iii) Treoir maidir le gnéithe soghluaisteachta tuaithe a chomhtháthú i ndearadh SUMP – SUMPanna a chruthú don tuath.

Agus muid ag plé le maoiniú do shoghluaisteacht tuaithe, déanaimid idirdhealú idir "seirbhísí droma" agus roghanna soghluaisteachta níos áitiúla (Fíor 1).

- **Seirbhísí droma**, amhail seirbhísí cóiste idirchathrach, fad-achair, agus seirbhísí iompair réigiúnacha, atá comhtháite laistigh de na gréasáin iompair phoiblí foirmiúla/traidisiúnta. Baineann siad leas as struchtúir phleanála, eagraithe agus maoinithe atá bunaithe. Tacaítear leis na seirbhísí seo le maoiniú rialtais nó oibríonn siad go tráchtála trí infheistíocht ón earnáil phríobháideach. Feidhmíonn siad mar phríomh-artairí iompair, ag nascadh bailte meánmhéide le cathracha níos mó agus le moil iompair réigiúnacha. Tá stadanna teoranta acu sna ceantair a dtéann siad tríd.
- **Seirbhísí soghluaisteachta áitiúla**, amhail iad siúd a sholáthraíonn rochtain ar príomhcheann scríbe laistigh de cheantair tuaithe nó a nascann le moil iompair droma — bíonn dúshlán shuntasacha maoinithe agus struchtúracha rompu. Tá na seirbhísí seo an-tábhachtach chun freastal ar riachtanais shoghluaisteachta laethúla laistigh de phobail tuaithe, ach tá easpa acmhainní orthu le blianta fada. Murab ionann agus seirbhísí droma, is minic a bhíonn maoiniú do shoghluaisteacht áitiúil neamhchinnte, ilroinnte, agus gan gealltanais dhlíthiúla tiomnaithe ná spriocanna comhsheasmhacha. Ina theannta sin, i go leor cásanna ní aicmítear réitigh shoghluaisteachta áitiúla mar "iompar poiblí" agus dá bhrí sin níl siad incháilithe do na príomhshruthanna maoinithe ná soghluaisteachta.

Fíor 1 Seirbhísí iompair droma agus áitiúla i gcríocha tuaithe.

Foinse: MemEx

1. DÚSHLÁIN MAIDIR LE ROCHTAIN AR CHISTÍ DO SHEIRBHÍSÍ SOGHLUAISTEACHTA TUATHA

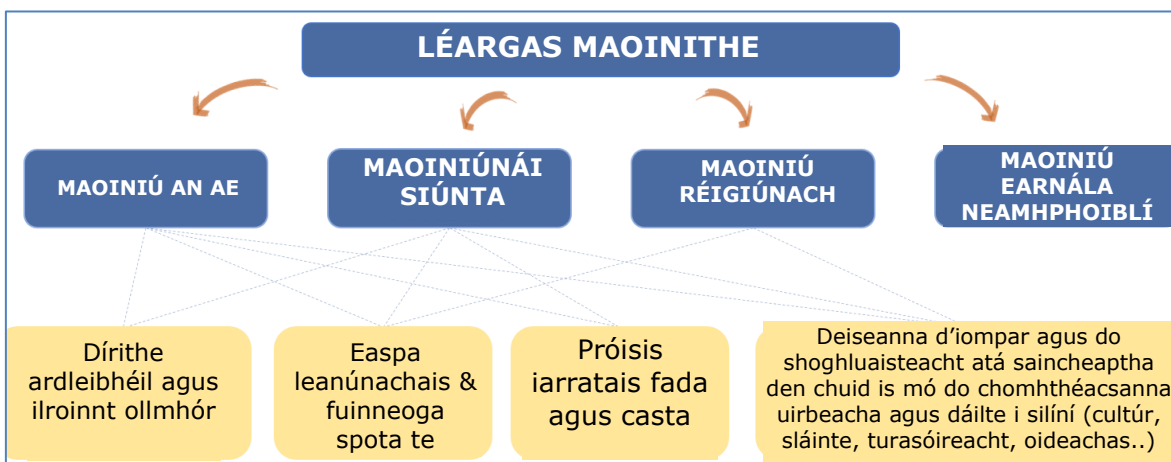
Tá deiseanna maoinithe éagsúla ar fáil ar fud Bhallstáit an Aontais Eorpaigh. Mar sin féin, is gnách go mbíonn srian ar phobail tuaithe go leor acu seo a úsáid chun idirghabhálacha soghluaisteachta a mhaoiniú. I gcásanna áirithe ina bhfuil rochtain ar mhaoiniú, tugtar bearta isteach ach le tréimhse teoranta ama i dtéarmaí maoinithe, ionas nach mbíonn siad inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de san fhadtéarma. Chun tionscnaimh chomhroinnte soghluaisteachta a dhéanamh marthanach, is gá i gcónaí leanúnachas foinsí maoinithe cobhsaí a chinntiú le linn shaolré iomlán beart nua. I measc geallsealbhóirí tuaithe, is minic a bhíonn easpa feasachta agus tuisceana ar na foinsí maoinithe go léir a d'fhéadfaidís triail a bhaint astu.

Go ginearálta, is féidir an léargas maoinithe a ghrúpáil i gceithre phríomhchatagóir, mar a thaispeántar i bhFíor 2. Is cineálacha éagsúla **demhaoiniú rialtais** tré cinn as an gceathrar, atá ar fad ag leibhéal níos airde rialtais ná an limistéar sprioc. Tá an cumas acu go léir acmhainní suntasacha airgeadais a shlógadh, ach is é an fhadhb rithábachtach ná conas a dháiltear na hacmhainní seo idir ceantair uirbeacha agus tuaithe.

Is é an ceathrú catagóir ná **maoiniú earnála neamhphoiblí**. Áirítear leis seo pobail, daoine aonair, eagraíochtaí neamhrialtasacha, carthanachtaí, agus eintitis tráchtála. D'fhéadfaí é seo a roinnt a thuilleadh idir "neamhphoiblí/neamhthráchtála" agus "tráchtála". Is dosheachanta go n-éilíonn soghluaisteacht i stíl an iompair phoiblí i gceantair tuaithe foinsé maoinithe rialtais. Mar sin féin, tá riachtanais mhaoinithe níos lú ag go leor de na cineálacha eile soghluaisteachta tuaithe is féidir a bhaint amach ar bhealaí éagsúla ón bpobal, ó urraíocht nó ó ghnólachtaí. Is minic gurb é an t-aon bhealach is féidir le pobail rud ar bith a thosú leo féin mura ngníomhóidh an rialtas dóibh.

Fíor 2 Léargas maoinithe do shoghluaisteacht tuaithe

Foinse: SMARTA-NET

D'eagraigh SMARTA-NET roinnt pléití le baill ERMN in imeachtaí pearsanta agus ar líne araon chun measúnú a dhéanamh ar riachtanais agus ar dhúshláin na mbardas tuaithe maidir le rochtain ar chistí. Go háirithe, le linn an 5ú cruinniú ERMN in Évora (an Phortaingéil, 14-16^ú Bealtaine 2024), pléadh go mion an topaic rithábachtach maidir le

scéimeanna soghluaisteachta tuaithe a mhaoiniú, ag baint úsáide as formáid idirghníomhach "World Café". Bhí deis ag baill ERMN a dtuiscintí agus a dtaithí a roinnt le cláir mhaoinithe do shoghluaisteacht tuaithe, chomh maith le straitéisí chun acmhainní breise a fháil. Díriodh an plé den chuid is mó ar chláir shonracha maoinithe AE (cistí struchtúracha den chuid is mó, m.sh., Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa(CFRH) agus Cistí Comhtháthaithe) chomh maith le ciste Téarnaimh agus Athléimneachta an AE.²³

D'fhorbair SMARTA-NET anailís freisin ar fhoinsí maoinithe Eorpacha, Náisiúnta agus Réigiúnacha atá ar fáil do shoghluaisteacht tuaithe⁴ag cur síos mionsonraithe ar na cláir agus a réimsí fócais. Léiríonn torthaí na hanailíse seo míchothromaíocht i measc na gcineálacha éagsúla maoinithe, le líon níos airde de dheiseanna maoinithe ag leibhéal an AE agus roghanna níos teoranta do bhardais tuaithe agus do gheallsealbhoirí eile chun seirbhísí soghluaisteachta agus réitigh a chur i bhfeidhm ag an leibhéal áitiúil.

Fiú nuair is féidir le bardais roghanna maoinithe ábhartha a aithint do shoghluaisteacht tuaithe, ag leibhéal an AE agus ag an leibhéal náisiúnta/réigiúnach araon, cuireann rochtain orthu réimse dúshlán i láthair a tháinig chun cinn freisin, mar a léiríodh roimhe seo, le linn pléití le baill ERMN. Léiríonn na príomhthorthaí ó idirghníomhaíochtaí le baill ERMN na fadhbanna seo a leanas:

Dúshlán a bhaineann le maoiniú AE

- Nádúr leathan agus ilroinnt ghlaonna maoinithe AE (go háirithe Fís Eorpach, CEF⁵, INTERREG⁶, LEADER⁷, cláir LIFE), rud a fhágann go bhfuil sé deacair riachtanais an phobail a ailíniú le critéir mhaoinithe;
- Is minic a bhíonn glaonna AE (go háirithe Fís Eorpach, CEF, INTERREG, LEADER, cláir LIFE) ag iarraidh spriocanna neamh-shoghluaisteachta a chur chun cinn – m.sh., úsáid/forbairt teicneolaíochtaí sonracha, an comhshaol agus an t-athrú aeráide, dícharbónú, cothromas, etc. Bíonn moltaí a bhfuil sé mar aidhm acu easnaimh bhunúsacha soghluaisteachta ina gceantar a réiteach i ndrochshuíomh i gcomparáid le moltaí a bhfuil a neart sna gnéithe neamh-shoghluaisteachta a chuireann siad i bhfeidhm ar shoghluaisteacht. Bíonn na moltaí atá dírithe ar shoghluaisteacht ag iarraidh a moltaí a oiriúnú chun teimpléad glao a oireann nach dtosaíonn soghluaisteacht, agus críochnaíonn siad i suíomh lag go dosheachanta.

Dúshlán a bhaineann le maoiniú náisiúnta

- Cé gur ó thionscadail rialtais a thagann maoiniú tosaigh do scéimeanna soghluaisteachta tuaithe, go háirithe a gcostais caipitil nó bonneagair, bíonn ar bhardais uaireanta na costais oibríochta a ghlacadh orthu féin má bhíonn na tionscadail rathúil;
- Tá easpa leanúnachais sa mhaoiniú náisiúnta, rud nach n-oireann do phleanáil fhadtéarmach. Is féidir leis an neamhréireacht seo dúshlán a chruthú do thionscadail a theastaíonn infheistíocht leanúnach uathu thar roinnt blianta (tá maoiniú cobhsaí agus intuairtha ag teastáil ó thionscadail fhadtéarmacha chun a

²https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/erdf_en

³https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/cohesion-fund_en

⁴Tá achoimre ar na torthaí i dtuarascáil SMARTA-NET "Summary Report of Funding streams and related issues across EU countries", (2024)

⁵Saoráid Nascadh na hEorpa, https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_en

⁶<https://interreg.eu/about-interreg/>

⁷Naisc idir Gníomhaíochtaí Forbartha Geilleagair Tuaithe – Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale; https://eu-cap-network.ec.europa.eu/networking/leader/leader-explained_en

chinntiú go gcríochnófar go rathúil iad agus go mbainfear amach a tioncharbeartaithe.)

- De ghnáth, maoiníonn cláir forbartha tuaithe idirghabhálacha sonracha i gceantair thuaithe nach mbaineann le cur i bhfeidhm seirbhísí soghluaisteachta agus/nó forbairt bonneagair iompair (e.g., an Plean Straitéiseach CBT⁸).

Dúshlán a bhaineann le maoiniú réigiúnach

- Is réimse atá rialaithe go láidir é an t-iompar poiblí, ina mbíonn an tairiscint seirbhíse agus leithdháileadh maoinithe á chinneadh i gcónaí ag gníomhaireacht ar leibhéal níos airde ná an bhardas tuaithe – de ghnáth gníomhaireachtaí réigiúnacha nó náisiúnta. Bainistíonn na húdaráis ardleibhéil seo tosaíochtaí, rud a fhágann go bhfuil tionchar teoranta ag bardais thuaithe ar phróisis chinnteoireachta. Cé gur féidir leo iarratais ar sheirbhísí a chur isteach, is annamh a bhíonn rochtain dhíreach ag bardais tuaithe ar na sruthanna maoinithe seo, rud a chruthaíonn easpa nasc idir riachtanais áitiúla agus acmhainní atá ar fáil;
- Tá go leor deiseanna maoinithe réigiúnacha bunaithe ar thionscadail, le teorainneacha ama dochta a thugann tosaíocht do chur i bhfeidhm gearrthéarmach thar inbhuanaitheacht fhadtéarmach. Baineann an easpa leanúnachais seo an bonn d'inbhuanaitheacht airgeadais réitigh soghluaisteachta, toisc go mbíonn deacrachtaí ag bardais go minic seirbhísí a chothabháil thar thréimhse maoinithe tionscadal nua;
- I gcás ceantair tuaithe a shíneann thar theorainneacha náisiúnta nó réigiúnacha, bíonn sé níos dúshlánaí fós maoiniú réigiúnach a fháil. Caithfidh na ceantair seo dul i ngleic le struchtúir rialachais ilroinnte, áit a mbainistíonn údaráis éagsúla acmhainní le rialacháin, tosaíochtaí agus nósanna imeachta riaracháin éagsúla.

Dúshlán Ghinearálta maidir le rochtain a fháil ar mhaoiniú poiblí

- Is gnách go mbíonn próisis iarratais fada agus casta. Is féidir an scéal a dhéanamh níos measa de bharr neamhchinnteachta nadtorthaí, cé acu sa ráta ratha nó i maoiniú a leithdháiltear;
- Tá go leor deiseanna maoinithe d'iompar agus soghluaisteacht deartha le comhthéacsanna uirbeacha san áireamh, rud nach n-aistríonn go maith go suíomhanna tuaithe;
- Tá sé seo nasctha freisin leis na deacrachtaí a bhaineann le sochair a airgeadú. Tá sé dúshlánach na sochair a bhaineann le réitigh soghluaisteachta tuaithe a chainníochtú. Tá na tograí luacha difriúil go mór ó chomhthéacsanna uirbeacha. Mar shampla, tá sé níos deacra luach sóisialta na soghluaisteachta do chónaitheoirí scothaosta nó do dhaoine óga i gceantair thuaithe a chainníochtú ós rud é go mbaineann sé le caighdeán beatha nó le cumas leanúint ar aghaidh ag maireachtáil sa cheantar, i gcomparáid le méadrachtaí caighdeánacha a úsáidtear in Anailís Costas-Sochair amhail am taistil agus coigilteas costais.

⁸ B'fhéidir nach mbeadh soghluaisteacht tuaithe agus/nó gnéithe gaolmhara á meas ag Ballstáit mar thosaíochtaí náisiúnta agus dá bhrí sin cuireann sé bac ar phobail áitiúla nó fiú ar bhardais agus ar chontae rochtain a fháil ar chistí le haghaidh soghluaisteachta in ainneoin an speictream leathan féidearthachtaí atá ar fáil.

Dúshláin a bhaineann le maoiniú eárnála neamhphoiblí

- Lasmuigh de chláir mhaoinithe traidisiúnta, is féidir go mbeadh sé deacair acmhainní breise a fháil le rannpháirtíocht na hearnála príobháidí, iarrachtaí deonacha a ghíaráil, urraíochtaí a fháil, táillí úsaideoir a chur i bhfeidhm, agus tacaíocht a lorg do thionscadail taispeántasó pólóta i gceantair thuaithe áit a mbíonn an t-éileamh níos ísle go ginearálta ná comhthéacsanna uirbeacha agus dá bhrí sin leibhéal níos ísle brabús a ghiniúint;
- Tá easpa oibreoirí iompair agus soláthraithe seirbhíse ag fulaingt i gceantair thuaithe. Go deimhin, déanann na líonta paisinéirí ísle deacair seirbhísí iompair a chothabháil ó thaobh airgeadais sna ceantair seo (i roinnt tíortha, e.g. an Iodáil, maoinítear seirbhísí iompair rialáilte ó acmhainní poiblí náisiúnta a leithdháiltear ar Údarás Iompair Phoiblí agus tá na fóirdheontais bunaithe ar chiliméadair a freastalaítear).

Baineann dúshláin eile a bhíonn roimh bhailte beaga agus pobail thuaithe go háirithe le:

- Easpa saineolais agus eolas domhain ar an léargas atá ann cheana féin ar dheiseanna maoinithe, in éineacht le hacmhainní daonna áirithe agus srianta ama dá bharr. Cuireann sé seo bac ar an gcumas na deiseanna maoinithe is oiriúnaí a mheaitseálann a gcuid riachtanas a thuiscint agus méadaíonn sé na deacrachtaí a bhaineann le dul trí na próisis iarratais casta agus fada;
- Ceannach isteach polaitiúil ar scála teoranta: easpa comhordúidir leibhéil éagsúla rialtais, iomaíocht le cathracha móra a bhfuil níos mó cumais agus taithí acu ar thograí maoinithe;
- Deiseanna teoranta chun cistí inmheánacha a chuardach chun comh-mhaoiniú a dhéanamh ar an tionscadal (fiú ag céim na coincheapa); easpa scileanna sonracha chun straitéis pleanála fadtéarmach a dhréachtú chun na riachtanais infheistíochta a fhrámú.

Chun cláir agus pleananna maoinithe do thionscadail soghluaisteachta tuaithe a thacú agus a chosaint, tá sé ríthábhachtach go nglacann lucht déanta beartas agus lucht cinnteoireachta—lena n-áirítear údarás réigiúnacha agus náisiúnta—Táscairí Feidhmíochta Príomhúla (KPIs) sonracha atá saincheaptha do na dúshláin agus na riachtanais uathúla a bhaineann le ceantair tuaithe.

Cuireann KPIs spriocdhírthe creat soiléir chun bearnaí i soghluaisteacht tuaithe a mheas agus a aithint cá bhfuil an gá is mó le hinfheistíocht. D'fhéadfadh bearnaí a bheith i gclúdach spásúil seirbhísí soghluaisteachta, na hamanna a bhfuil siad ar fáil, nó i gcaoi a nascann seirbhísí. Tuairiscítear samplaí de na KPIs saincheaptha seo i dTábla 1.

Tábla 1 Samplaí de KPIs saincheaptha chun bearnaí i soghluaisteacht tuaithe a mheas

KPI	Cur síos
Rochtain chuig críochfort agus stadanna	Tomhas an ama taistil agus na roghanna atá ar disposal cónaitheoirí chun stadanna iompair phoiblí a bhaint amach ón mbaile nó ón obair.
Caighdeán agus Infhaighteacht an Iompair Phoiblí	Measúnú a dhéanamh ar líon agus ar ghairneacht na stáisiún nó na stad, minicíocht na seirbhíse, infhaighteacht laethúil na mbealaí, agus poncúlacht
Infhaighteacht Seirbhíse*	A chinntiú go bhfuil rochtain réasúnta ag cónaitheoirí ar sheirbhísí riachtanacha amhail ospidéal, scoileanna, ollmhargaí, oifigí poist, bainc, agus ionaid chultúrtha

Rochtain ar Sheirbhísí Riachtanacha	Measúnú ar cé chomh héasca is féidir rochtain a fháil ar sheirbhísí trí iompar poiblí nó carr, lena n-áirítear am taistil agus riachtanais aistrithe mód
Rogha Iompair Ilmhódach	Ag rianú infhaighteacht modhanna iompair chomhtháite chun tacú le raon éagsúil riachtanas taistil
Infhaighteacht Seirbhísí Bus Scoile	Ag monatóireacht ar láithreach roghanna iompair tiomnaithe do mhic léinn

**Is fiú aird a tharraingt ar an difríocht idir "infhaighteacht" a thomhas i dtéarmaí(a) a bhfuil seirbhísí nó áiseanna ann sa cheantar i gcoitinne; agus(b) cumas na n-úsáideoirí sprice an rochtain a fháil ar na seirbhísí le linn na n-amanna a bhfuil na seirbhísí ar fáil, agus aird chuí á tabhairt ar ré na gníomhaíochta, agus gan carr más ábhartha don chatagóir úsáideoirí sprice sin. Mar shampla, is gnách go mbíonn seirbhísí sláinte othar seachtrach, tacaíocht fostaíochta agus oifig an phoist/baincéireachta gearr i ré, de réir coinne le ham socraithe ag an soláthraí seirbhíse. Níl aon úsáid le seirbhísí soghluaisteachta ag amanna comaitéireachta amháin don raon ollmhór seo den daonra.*

Cabhróidh na KPIs seo le meastóireacht chruinn a dhéanamh ar riachtanais shoghluaisteachta tuaithe, agus ar an gcaoi sin leithdháiltí maoinithe agus forbairt clár atá dírithe go sonrach ar fheabhas a chur ar bhonneagar iompair agus inrochtaineacht tuaithe a threorú.

2. FACHTÓIRÍ CUMASÚCHÁIN CHUN ROCHTAIN A FHÁIL AR MHAOINIÚ

Braithíonn rochtain éifeachtach ar mhaoiniú do thionscadail soghluaisteachta tuaithe ar shraith fachtóirí cumasúcháin. Ag tarraingt ar an taithí a fuarthas trí chruinnithe ERMN agus go háirithe an plé a bhí i Évora, sa Phortaingéil, le linn chruinniú pearsanta ERMN ar an 15^ú Bealtaine, 2024, is féidir iad seo a ghrúpáil i gceithre chineál: **Comhoibriú**, **Pleanáil**, **Rannpháirtíocht**, agus **Tacaíocht**. Le chéile, cruthaíonn na heilimintí seo bunús tacaíochta a neartaíonn cumas phobail tuaithe maoiniú a fháil agus a choinneáil do réitigh shoghluaisteachta inbhuanaithe.

1. Comhoibriú

Tá comhaontuithe comhair idir bardais, údaráis phoiblí, eintitis phríobháideacha, agus comhlachais phobail (Grúpaí Gníomhaíochta Áitiúla san áireamh) ríthábhachtach chun iarratais ar mhaoiniú a neartú agus tionscadail a chothabháil le himeacht ama. Trí chomhoibriú, is féidir le comhpháirtithe freagrachtaí a roinnt, acmhainní a chomhthiomsú, agus láidreachtaí a chéile a ghíaráil chun aghaidh a thabhairt go héifeachtach ar riachtanais shoghluaisteachta sonracha limistéar tuaithe. Trí oibriú le chéile, is féidir leis na grúpaí seo acmhainní breise a fháil agus a chinntiú go bhfuil réitigh shoghluaisteachta tuaithe inmharthana agus go gcothabháiltear iad thar an maoiniú tosaigh.

2. Pleanáil

Éilíonn iarratais rathúla ar mhaoiniú cuspóirí dea-shainithe, inghnóthaithe atá tacaíte ag pleanáil mhionsonraithe. Trí nósanna imeachta oibríochta soiléire a bhunú agus measúnuithe costais críochnúla a dhéanamh, is féidir le moltairí na riachtanais airgeadais iomlána a bhaineann le réitigh shoghluaisteachta atá beartaithe a chinneadh. Cabhraíonn cur chuige cuimsitheach do phleanáille tionscadail a ailíniú le spriocanna straitéiseacha níos leithne, ag leibhéal áitiúla agus réigiúnacha araon. Cuireann dearcadh iomlánaíoch ar chumas iarratasóirí tionscadail a dhearadh a thugann aghaidh go héifeachtach ar shaincheisteanna shoghluaisteachta idirnasctha agus a chuireann réitigh i láthair atá inbhuanaithe agus inscálaithe le himeacht ama.

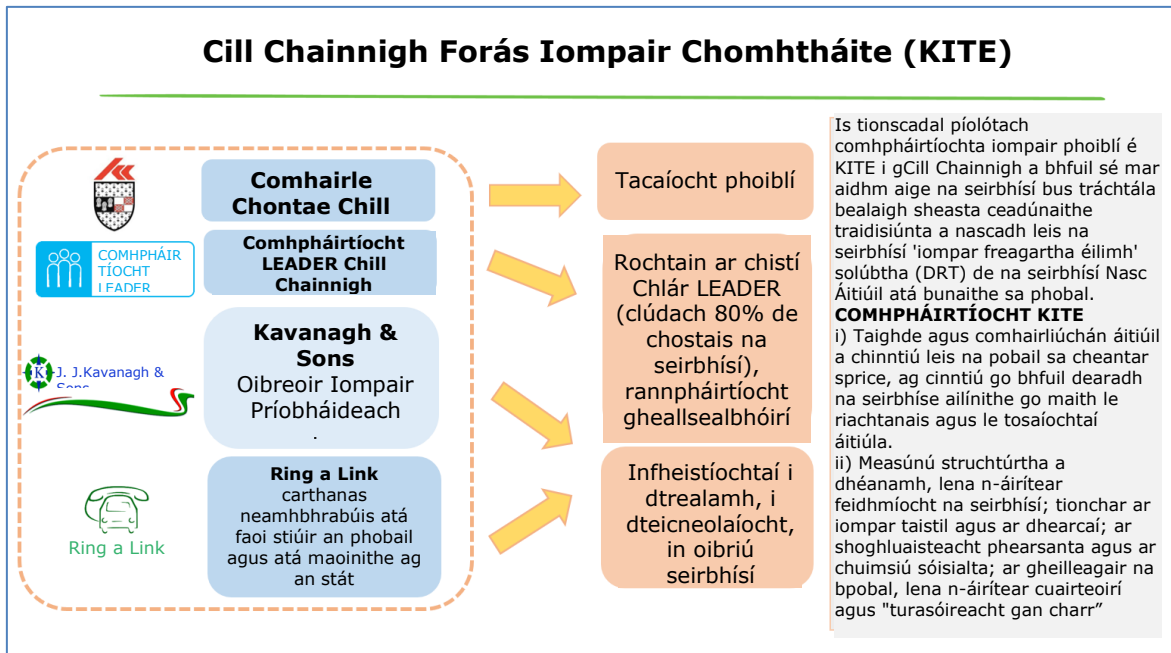
3. Rannpháirtíocht

Tá rannpháirtíocht an phobail riachtanach do rath agus fad saoil tionscnamh shoghluaisteachta tuaithe. Nuair a bhíonn pobail agus gnóthaí áitiúla rannpháirteach go gníomhach, is féidir le tionscadail shoghluaisteachta tuaithe mothú úinéireachta a chothú. Cinntíonn sé seo go bhfreastalaíonn na réitigh atá beartaithe ar riachtanais na gcónaitheoirí i ndáiríre. Spreagann cur chuige il-gheallsealbhóirí rannpháirtíocht grúpaí éagsúla agus cuireann sé comhoibriú chun cinn i measc príomh-gheallsealbhóirí.

4. Tacaíocht

Tá tacaíocht pholaitiúil ó údaráis réigiúnacha, náisiúnta agus Eorpacha an-luachmhar do mhaoiniú shoghluaisteachta tuaithe. Is minic a thagann an tacaíocht sin trí eolas, sonraí agus dea-chleachtais a roinnt do réitigh shoghluaisteachta tuaithe.

Fíor 3 Buaicphointí an tionscnaimh comhpháirtíochta KITE i gCill Chainnigh, Éire

Láidreachtaí, sócmhainní, agus uirlisí i bpobail tuaithe

Tá láidreachtaí uathúla ag limistéir thuaithe ar féidir leo rath tionscadal soghluaisteachta a fheabhsú go mór. Cuireann tuiscint dhomhain ar riachtanais áitiúla ar chumas pobail tuaithe réitigh spriocdhírthe a fhorbairt a thugann aghaidh go héifeachtach ar dhúshláin shoghluaisteachta sonracha. Léiríonn limistéir thuaithe solúbthacht shuntasach freisin maidir le maoiniú a aimsiú, agus is minic a fhaigheann siad bealaí cruthaitheacha chun acmhainní poiblí agus príobháideacha a mheascchun tacú le tionscnaimh. Ina theannta sin, méadaíonn an nasc láidir idir soghluaisteacht agus forbairt phobail tionchar sóisialta tionscadal, rud a fhágann go bhfuil siad níos ábhartha agus níos inbhuanaithe laistigh den chomhthéacs áitiúil. Taispeánann Fíor 6 conas a chomhoibriú geallsealbhóirí éagsúla i gCill Chainnigh, Éire. Is láidreach eile í an obair dheonach, agus is minic a thagann cónaitheoirí áitiúla chun tacaíocht agus cothabháil a dhéanamh ar sheirbhísí soghluaisteachta, ag cothú mothú láidir úinéireachta, m.sh. BürgerBus i gContae Kusel, sa Ghearmáin, a léirítear i bhFíor 4. Thairis sin, soláthraíonn ardleibhéal chomhtháthaithe shóisialta agus féiniúlachta tuaithe comhroinnte bunús láidir do roghanna soghluaisteachta atá bunaithe sa phobal nó comhroinnte.

Fíor 4 Iompar éilimh-fhreagrach BürgerBus in Oberes Glantal, an Ghearmáin

Foinse: BürgerBus Oberes Glantal

3. CREATLACHA AIRGEADAIS DO SHEIRBHÍSÍ SOGHLUAISTEACHTA TUAITHE COMHROINNTE

I bhforbairt réitigh shoghluaisteachta tuaithe, is féidir creatlacha airgeadais a roinnt ina dtrí phríomhchatagóir de ghnáth:

- **Feidhmíonn Seirbhísí Tráchtála** samhail atá inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de, áit a mbíonn ioncam ó tháillí úsáideoirí, urraíochtaí, agus foinsí ioncaim eile leordhóthanach chun costais a chlúdach, rud a ligeann do bhrabús go minic. I gcomhthéacsanna tuaithe, d'fhéadfadh seirbhísí tráchtála brath go minic ar shruthanna ioncaim breise nó ar chomhpháirtíochtaí poiblí-príobháideacha chun an bharna a dhroicheadú, fiú mura bhfuil siad aicmithe go foirmiúil mar 'fóirdheonaithe'.
- **Seirbhísí Fóirdheonaithe**, i gcodarsnacht leis sin, bíonn costais oibriúcháin níos airde acu ná mar is féidir a gcuid ioncaim a chomhlíonadh; braitheann siad ar fhóirdheontais ón thaobh amuigh chun an bharna seo a dhroicheadú, ag cinntiú go leanfaidh siad a rochtain shoghluaisteachta a soláthair do cheantair tuaithe. Tá na seirbhísí seo faoi réir rialacháin AE agus beartas soláthair náisiúnta.
- **Baintear leas as rannpháirtíocht phobail i Seirbhísí Deonacha** chun costais a choimeadiseal, agus deontóirí ag líonadh rólanna ar nós tiománaithe nó baill foirne riaracháin go minic. Laghdaíonn an rannpháirtíocht dheonach seo costais saothair, rud a thugann costais iomlána níos gaire do, nó uaireanta fiú faoi bhun, na n-ioncam a ghintear. Is féidir le seo na seirbhísí sin a dhéanamh níos indéanta agus níos inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de do shuíomhanna tuaithe.

Ag tógáil ar na hidirdhealaithe i measc na dtrí chreat airgeadais seo, tá sé tábhachtach idirdhealú a dhéanamh idir an chaoi a láimhseáiltear chostais chaipitil agus oibriúcháin laistigh de gach samhail. *De ghnáth, bíonn seirbhísí tráchtála* freagrach go hiomlán as infheistíochtaí caipitil agus as costais oibriúcháin; soláthraíonn na hoibreoírí iompair a gcuid cabhlach féin chun tacú lena seirbhísí. *Seirbhísí fóirdheonaithe*, cé go bhfeidhmíonn siad ar an gcaoi chéanna, teastaíonn fóirdheontais phoiblí uathu chun príomhchostais oibriúcháin a chlúdach, amhail saothair, breosla, cothabháil feithiclí, srl.; agus/nó chun costais mhaoinithe feithiclí a chlúdach. I gcásanna áirithe, féadfaidh údarais bhainistíochta an cabhlach a mhaoiniú agus a bheith ina úinéir air, rud a ligeann d'úsáid chomhroinnte ar fud seirbhísí. I roinnt tíortha, is fearr leo seirbhísí tráchtála agus tá sairse shuntasach acu. I dtíortha eile, ní mór do sheirbhísí tráchtála luthú isteach sa phlean foriomlán agus gan 'cur isteach' ar na seirbhísí fóirdheonaithe. Ar deireadh, is minic a éiríonn le seirbhísí deonacha costais chaipitil agus oibriúcháin a íoslaghdú, toisc go ndéanann deontóirí feidhmeanna tiomána agus cúl-oifige go minic - agus i gcásanna áirithe soláthraíonn siad a gcuid feithiclí féin (do sheirbhísí atá bunaithe ar ghluaisteachtaí). Cuireann sé seo ar chumas samhail chomhroinnte taistil atá cost-éifeachtach agus atá oiriúnach go háirithe do phobail tuaithe.

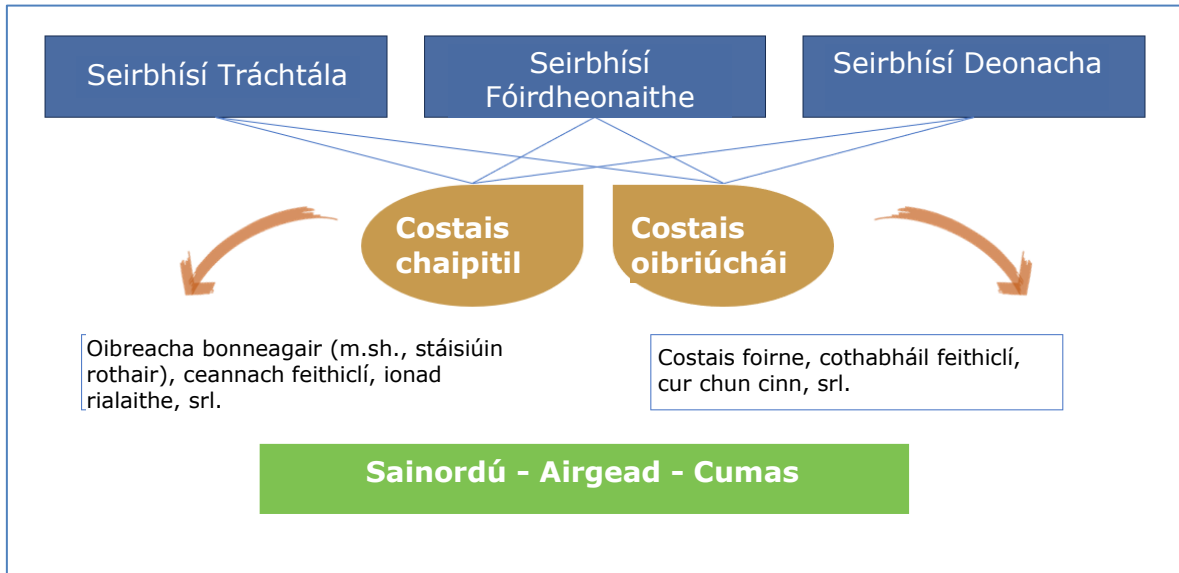
Cé creat airgeadais atá i bhfeidhm nó atá beartaithe a aghaidh a thabhairt air, bíonn ceist na Sainordaithe – an Airgid – na Cumais i gcónaí ann:

- **Sainordú:** cé a bhfuil an sainordú dlíthiúil agus an cumas eagraíochtúil agus acmhainní daonna aige chun gníomhú i réimse na soghluaisteachta tuaithe?

- **Airgead:** cé leis na hacmhainní airgeadais atá riachtanach chun seirbhís shoghluaisteachta a oibriú?
- **Cumas:** cé a bhfuil an cumas institiúideach agus oibríochtúil agus teicniúil aige chun seirbhís shoghluaisteachta tuaithe a bhainistiú?

Fíor 5 Creatlaigh airgeadais do réitigh soghluaisteachta

Foinse: SMARTA-NET

Fíor 6 Creatlacha airgeadais do DRTs i Medio Tejo, an Phortaingéil

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Inmharthanacht Airgeadais na seirbhísí DRT i réigiún Medio Tejo, sa Phortaingéil

Tá sainordú poiblí ag na seirbhísí Iompair Fhreagrach an Éileamh (IFE) curtha i bhfeidhm i mbardais éagsúla i réigiún Medio Tejo, sa Phortaingéil. Tá siad á mbainistiú ag CIMT - *Comunidade Intermunicipal Medio Tejo* dhearann iad de réir na riachtanas a chuir na Bardais Áitiúla in céill. Tá na hÚdaráis Áitiúla i gceannas ar chonraitheoirí tacsáí a chonrú chun na seirbhísí a oibriú.

Ráthaítear inmharthanacht airgeadais na seirbhísí trí:

- Cistí Áitiúla ag na Bardais
- Cistí Náisiúnta:
 - o Ciste Comhshaoil, clár náisiúnta a mhaoiníonn laghdú ar thicéid iompair poiblí ar fud na tíre
 - o CUID, clár chun tacú le laghdú táillí in iompar poiblí
 - o PROTRansP, clár chun dlús agus neartú seirbhísí iompair poiblí a thacú
- Ioncam taraife ag clúdach thart ar 16% de chostais oibríú na seirbhísí
- Comhaontú le hoibreoírí tacsáí a dheonaíonn seirbhísí ardchaighdeáin le costais oibríochta laghdaithe

Cheadaigh an fhoirmle mheasctha seo leathnú na seirbhísí ón gcéad chur i bhfeidhm píolótach i 2012 agus ráthaigh sí treochtaí dearfacha i líon na n-úsáideoirí agus cur i bhfeidhm rathúil i réigiúin éagsúla cosúil le Coimbra agus Médio Tejo.⁹

Is féidir le réitigh chomhroinnte shoghluaisteachta tuaithe struchtúir eagraíochtúla éagsúla a ghlacadh chun freastal ar riachtanais oibríochtúla éagsúla. Cuimsíonn oibríú

⁹Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach ar an gcur i láthair "Sásraí Maoinithe agus Deiseanna do Réitigh Soghluaisteachta Tuaithe sa Phortaingéil" (2024), atá ar fáil ag https://www.smarta-net.eu/wp-content/uploads/2024/05/03_Financing-mechanisms-and-opportunities-for-rural-mobility-solutions-in-Portugal-pdf.pdf

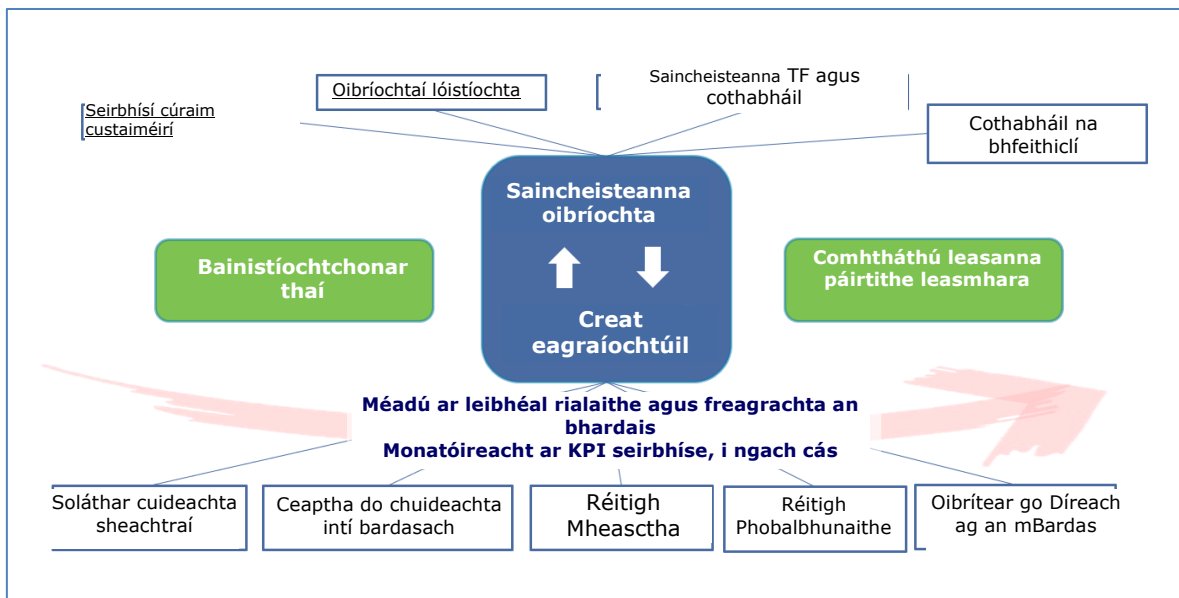
seirbhíse shoghluaisteachta roinnt tascanna riachtanacha, lena n-áirítear cúram custaiméirí, lóistíocht agus ath-leithdháileadh feithiclí, tacaíocht TF, agus cothabháil na n-ardán digiteach .

Is féidir na tascanna seo a bhainistiú trí chreatlacha eagraíochtúla éagsúla, mar a léirítear i bhFíor 7. Is iad na roghanna atá ann ná foinsiú allamuigh chuig cuideachta sheachtrach, freagrachtaí a shannadh do chuideachta intí bardasach, réitigh phobalbhunaithe a chur i bhfeidhm, nó an tseirbhís a bheith á hoibriú go díreach ag an mbardas, le leibhéal freagrachta an údaráis áitiúil ag méadú ar fud na roghanna seo¹⁰.

Laistigh den bhordas céanna, is féidir cineálacha éagsúla seirbhísí shoghluaisteachta a chonradh agus a mhaoiniú ar bhealaí éagsúla. Ina theannta sin, tá bainistíocht éifeachtach conartha agus an t-ailíniú leasanna agus riachtanais na bpáirtithe leasmhara rithábachtach don rath.

Fíor 7 Bainistíocht saincheisteanna eagraíochtúla agus oibríochtúla

Foinse: SMARTA-NET

¹⁰Tá sonraí faoi chreataí éagsúla oibríochtúla agus eagraíochtúla agus riachtanais airgeadais do réitigh shoghluaisteachta comhroinnte tuaithe tugtha i dhá Thuarascáil SMARTA-NET shonracha: Treoir SMARTA-NET maidir le Réitigh Shoghluaisteachta Comhroinnte Tuaithe, 2024, agus Catalóg SMARTA-NET de Réitigh Shoghluaisteachta Comhroinnte Tuaithe.

Fíor 8 An tseirbhís doras go doras Sopotniki sa tSlóivéin

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Seirbhís Sopotniki doras go doras

Feidhmíonn an tseirbhís iompair ó dhoras go doras Sopotniki¹¹ 16 bardais agus níos faide i gcéin sa tSlóivéin agus is sampla maith í de struchtúr eagraíochtúil agus oibríochtúil éifeachtach. Soláthraíonn Sopotniki seirbhísí soghluaisteacha saor in aisce do dhaoine scothaosta bunaithe ar mhúnla dlúthpháirtíochta a fhostaíonn oibrithe deonacha (daoine scoir den chuid is mó) mar thiománaithe. Tá an-rath ar an tseirbhís ó bunaíodh í in

2017 ag ardú líon na n-úsáideoirí ón 312 tosaigh go dtí níos mó ná 5,300 in 2022. Tá an rath seo den chuid is mó mar gheall ar na comhpháirtíochtaí poiblí/príobháideacha agus príobháideacha/príobháideacha atá bunaithe a chhothaíonn samhail ghnó na seirbhíse agus trí chomhoibriú dlúth na mbardas atá páirteach. Go deimhin, tá an tseirbhís á reáchtáil ag institiúid ENR Sopotniki agus faigheann sí tacaíocht ó Bhardais agus ó urraitheoirí príobháideacha agus poiblí eile. Tá foireann tiomanta aici le 19 fostaí lánaimseartha le haghaidh comhordú grúpaí áitiúla agus comhordú foriomlán (4 fostaí ag Institiúid Sopotniki, 13 fostaí ag comhpháirtithe tionscadail – bardais, an Chrois Dhearg, Ionaid Oibre Sóisialta srl.) agus líonra fairsing de 263 oibrí deonach mar thiománaithe.

Is iad seo a leanas na príomhfhoinsí maoinithe:

- síntiúis ó úsáideoirí, ó chomhlachtaí príobháideacha agus ó urraíochtaí a léiríonn thart ar 5% de na foinsí maoinithe;
- cistí poiblí (deontais ó bhardais) arb ionann iad agus thart ar 75% de na foinsí maoinithe;
- ioncain, a léiríonn thart ar 20% de na foinsí maoinithe, a athinfheistítear laistigh den eagraíocht chun tacú leis na seirbhísí agus iad a leathnú a thuilleadh

¹¹ <https://www.sopotniki.org/home.html>

4. CÉIMNIÚ STRAITÉISÍ MAOINITHE AGUS AIRGEADAIS

Is féidir le heaspaiseolas earnála agus taithí theoranta maidir le maoiniú a fháil do sheirbhísí sobhólachta tuaithe a bheith ina chonstaicí suntasacha do phobail tuaithe. B'fhéidir go mbeadh taithí acu roimhe seo ar mhaoiniú a fháil do thionscadail in earnálacha eile, ach b'fhéidir go mbeadh an réimse sobhólachta nua dóibh. Chun cabhrú le nascleanúint a dhéanamh sa réimse sobhólachta tuaithe, d'fhorbair tionscadal SMARTA-NET cur chuige céim ar chéim. Tá na 10 céim deartha chun treoir a thabhairt do bhordais agus do chleachtóirí tuaithe maidir le tuiscint, ullmhú agus tíaráil thogáil maoinithe láidre, lena n-áirítear straitéis airgeadais, do thionscadail sobhólachta agus chun seirbhísí sprioc a chothabháil le himeacht ama. Léirítear é seo i bhFíor 9.

Fíor 9 Cur chuige céim ar chéim do straitéisí maoinithe agus airgeadais sobhólachta tuaithe

Foinse: SMARTA-NET

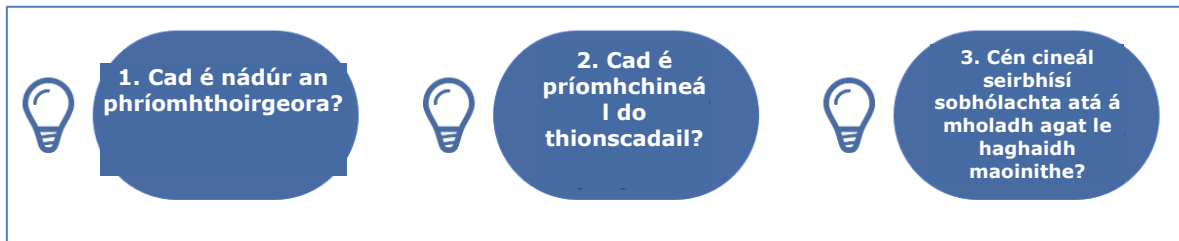
Tógadh gach caibideal ar eilimintí tábhachtacha is gá chun plean tionscadail láidir a chliomáint - ó na dúshlán agus na sócmhainní laistigh de phobail tuaithe a aithint, go struchtúr airgeadais phraiticiúla a mheas, agus comhphárteanna riachtanacha tionscadail a shainiú. Cabhróidh an cur chuige struchtúrtha seo le húdarais áitiúla nascleanúint a dhéanamh ar thimpeallachtaí maoinithe casta, na riachtanais airgeadais a mheas go soiléir, agus tograí láirsteanacha a fhorbairt a dhéileann le mheasrialála agus margaidh atá uathúil don soghluaisteacht tuaithe.

5. SAINMHÍNIÚ PRÍOMHGHNÉITHE TIONSCADAIL

Tosaíonn bunú togair rathúil maoinithe le sainmhíniú soiléir mionsonraithe ar chroíghnéithe an tionscadail. Tá sé ríthábhachtach an príomhthoirgeoir a shainnithint, chun creidiúnacht a bhunú agus chun na critéir incháilitheachta do dheiseanna maoinithe a chinneadh. Tá sé chomh tábhachtach céanna príomhchineál an tionscadail, raon feidhme geografach, agus leibhéal aibíochta a chur in áit, ag cinntiú ailíniú le tosaíochtaí maoinithe agus spriocanna cláir. Ar deireadh, trí shainmhíniú a dhéanamh ar an gcineál sonrath seirbhísí sobhólachta atá dírithe ar mhaoiniú, is féidir díriú go beacht ar fhreastal ar riachtanais áitiúla agus critéir maoinitheoirí ionchasacha á gcomhlíonadh ag an am céanna.

Fíor 10 Sainmhíniú príomhghnéithe tionscadail – Céim 1-3

Foinse: SMARTA-NET

Céim 1: Cad é nádúr an phríomhthoirgeoira

Is féidir le nádúr an phríomhthoirgeoira tionchar a imirt ar ghnéithe amhail an t-údarás chun gníomhú, creidiúnacht, incháilitheacht do chlár/foinsí maoinithe sonracha, cumas chun ceadanna a fháil, agus taifead airgeadais. Ach, d'féadfaidh sé roinnt teorainneacha a thabhairt leis freisin. Áirítear leis sin an luas ag a bhféadfadh rudaí bogadh lena n-áirítear ceaduithe inmheánacha, solchur agus próisis eile le leanúint, leibhéal na solúbthachta agus oiriúnú *ad hoc*. Tá siad seo sa bhreis ar chumas toirgeoira togair maith a fhorbairt agus an acmhainn chun é a imscaradh go rathúil nuair/má fhaightear maoiniú.

Seo an áit a dtagann comhpháirtíocht agus comhoibriú isteach, chun na hacmhainní a leathnú thar a bhfuil ag an bpríomhthoirgeoir má bhíonn sé ag gníomhú leis féin. Go deimhin, féadfaidh ceannairí éagsúla, a bhfuil a riachtanais agus a gcuspóirí féin acu, tionscadail agus tionscnaimh sobhólachta tuaithe a mholadh. Féadfaidh tionchar teoranta a bheith ag tionscadail neasaonta sobhólachta tuaithe, ach nuair a fhorbraítear iad i gcomhpháirtíochtaí, is féidir leo torthaí níos substaintiúla a bhaint amach.

Tá achoimre i dTábla 2 ar an acmhainneacht gníomhaíochta do gach cineál moltóra luaidhe, ag aird a tharraingt ar riachtanais, deiseanna agus spriocanna sonracha. Taispeánann an tábla na "teorainneacha féideartha" do gach cineál moltóra luaidhe, go háirithe má bhíonn siad ag gníomhú leo féin. Cabhraíonn na "teorainneacha" le sainnithint cén fáth a bhféadfadh sé a bheith tairbheach don mholtóir luaidhe comhpháirtíocht a dhéanamh.

Tábla 2 Acmhainneacht, spriocanna, teorainneacha, agus comhpháirtíocht do mholtóirí luaidhe sprio

Foinse: SMARTA-NET

	Acmhainneacht le haghaidh gnímh	Spriocsprionna	Teorainneacha Féideartha	Deiseanna comhpháirtíocht a
Bardais Tuaithe	Eagraigh, comh-mhaoinigh, agus cuir réitigh iompair áitiúla i bhfeidhm. Is féidir leo uasghráduithe bonneagair a bhainistiú go héifeachtach agus oibriú le heintitis eile chun soláthar seirbhíse a chinntiú.	Feabhas a chur ar sheirbhísí soghluaisteachta áitiúla, uasghrádú a dhéanamh ar an mbonneagar (m.sh. spásanna poiblí, moil iompair), agus comhoibriú le heintitis sheachtracha chun freastal ar riachtanais a gcónaitheoirí.	Sainordú teoranta dá gcríoch sonrach féin. Gan aon/beagnach aon bhall foirne chun tionscadail a fhorbairt nó a chur i bhfeidhm ar an láthair. Buiséad teoranta do thionscnaimh nua/leathnaithe. Gan aon mhodh díreach chun roinnt seirbhísí soinneálachta a chur i bhfeidhm.	Comhpháirtíocht le ENRanna, oibreoirí iompair, údaráis réigiúnacha, agus fiú eintitis tráchtála chun acmhainní a chomhthiomsú, réitigh chomhfhobartha, agus measúnuithe comhpháirteach a dhéanamh ar riachtanais shoghluaisteachta a tuaithe.
Oibreoirí/údarás is iompair	Bí gníomhach i mbainistiú agus i leathnú líonraí iompair, ag cinntiú inrochtaineachta agus cothromaíochta i seirbhísí soghluaisteachta tuaithe.	Leathnaigh clúdach iompair críochach, ag dul i ngleic le bearnaí reatha agus ag cinntiú go bhfuil seirbhísí inbhuanaithe agus inscálaithe.	Solúbthacht theoranta do thionsachais nua sobhólachta. Creatlaí dochta ag cur bac ar nuálaíocht. Acmhainní teoranta le hinfheistiú. Deacracht maidir le comhordú le hearnálacha nó geallsealbhoirí eile.	Comhoibreoidh le bardais, údaráis réigiúnacha, agus oibreoirí eile maidir le leathnú seirbhíse, comhtháthú teicneolaíochta, agus tacaíocht rialála agus airgeadais a fháil.
Eagraíochtaí Neamh-Rialtais / Grúpaí Pobail	Abhcóideacht a dhéanamh ar réitigh iompair chuimsitheacha agus cothroma i gceantair tuaithe. Is féidir leo riachtanais shoghluaisteachta a dhaonra neamhfheastail a léiriú agus dul i ngleic le bearnaí i seachadadh seirbhísí poiblí.	Cinntigh go bhfreastalaíonn réitigh iompair tuaithe ar riachtanais an phobail, go bhfuil siad chuimsitheach, agus go soláthraíonn siad rochtain leordhóthanach ar sheirbhísí do gach cónaitheoir. Abair go láidir ar son athruithe beartais agus gabh páirt	Neamhdhóthanacht cistí do thionscadail mhórsála nó fhadtéarmacha. Sainshaine teoranta i bhforbairt & oibriú seirbhísí soghluaisteachta. Spleáchas ar oibrithe deonacha, rud a théann i bhfeidhm ar an leanúnachas agus ar an iontaofacht.	Comhoibreoidh le rialtais áitiúla, údaráis iompair, nó eintitis tráchtála chun réitigh iompair a chomhfhorbairt mar sheirbhísí deonacha nó scéimeanna soghluaisteachta roinnte. Cabhraigh le maoiniú a shlógadh.

		ghníomhach i gcomhchruthú seirbhísí.	Gan údarás foirmiúil chun tionscadail shoghluaisteachta a bhainistiú.	
Eagraíochtaí Turasóireachta	Is féidir le heagraíochtaí turasóireachta oibriú chun roghanna soghluaisteachta inbhuanaithe a chur chun cinn do chuirteoirí ar cheantair tuaithe, ag laghdú tionchair chomhshaoil agus ag feabhsú taithí na ghuirteoirí ag an am céanna.	Cinntigh go dtacaíonn turasóireacht tuaithe le hinbhunsánacht chomhshaoil trí roghanna iompair atá neamhdhíobhála ch don chomhshaoil a chur ar lámh do chuirteoirí ar nós to-thoillteáin leictreacha, rothair chomhroinnte, nó feithiclí leictreacha.	D'fhéadfadh fócas séasúrach a bheith ina chúis le héileamh neamhréireach. Gan saineolas i bpleanáil iompair Rochtain theoranta ar mhaoiniú i gcomhair iompair. Cumas teoranta chun comhordú a dhéanamh le riachtanais phobail níos leithne.	Obair i gcomhar le hoibreoirí iompair, údaráis áitiúla, agus eintitis eile m.sh. lóistín) chun seirbhísí iompair chomhtháite a chur ar tairiscint, ag feabhsú inbhuanaitheachta & ag laghdú lorg carbóin an taistil.
Eintitis Tráchtála	Tacú le soghluaisteacht tuaithe trí chomh-mhaoiniú agus réitigh a chur chun cinn a mhéadaíonn rochtain ar cheantair tuaithe, agus go minic trí theicneolaíochtaí fuinnimh ghlasa agus soghluaisteachta a chomhtháthú chun spriocanna inbhuanaitheachta a bhaint amach.	Feabhas a chur ar rochtain ar cheantair tuaithe d'fhostaithe, do chustaiméirí, agus d'úsáideoirí sprioc. Réitigh shoghluaisteachta a a chur chun cinn atá ag teacht lena spriocanna inbhuanaitheacht a agus feabhas a chur ar éifeachtúlacht oibríochta.	Ní gnó lárnach dóibh iad seirbhísí soghluaisteachta. Priacail airgeadais a bhaineann le hinfheistiú i ngníomhaíochtaí neamhlárnacha. Gan tionchar díreach ar rialacháin iompair ná ar cheapadh beartais. Ag díriú go minic ar chodanna sonracha custaiméirí.	Comhpháirtíocht a le bardais agus oibreoirí iompair chun an bonneagar riachtanach (m.sh., stáisiúin luchtaithe feithiclí leictreacha) a chur i bhfeidhm agus chun forbairt réitigh iompair tuaithe atá comh-mhaoinithe a chinntiú.

Fíor 11 Comhroinnt gluaisteán bunaithe ar an bpobal i bpobal tuaithe Villerouge-Termenès

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Comhroinnt Carranna Pobail i bPobal Tuaithe

Is sampla den scoth de thionscnamh pobail-bhunaithe aghaidh a thabhairt ar dhúshláin soghluaisteachta tuaithe é tionscadal comhroinnte gluaisteán leictreach i Villerouge-Termenès. Le hachair fhada go seirbhísí riachtanacha agus iompar poiblí teoraithe, feabhsaíonn an tionscadal rochtain do chónaitheoirí trí fheithicil leictreach a thairiscint le haghaidh turais ghearra laistigh de gha 40 go 80 km, ag éascú cuairteanna ar shiopaí grósaera, ar áiseanna cúram sláinte, agus ar níos mó. Ina theannta sin, freastalaíonn an fheithicil ar thurasóirí, ag cur chun turasóireachta in áiteanna meallta in Tír na gCathar. Tá rannpháirtíocht shuntasach feicthe ag an tseirbhís, le beagnach aon trian de 150 áitritheoir an tsráidbhaile páirteach ann, ag cothú idirghníomhaíocht pobail trí dhíospóireachtaí eagraithe. Trí thacaíocht a thabhairt do fhoirne Halla na Cathrach chun soghluaisteacht ghlas a chur chun cinn, comhlíonann an tionscnamh riachtanais iompair ar ráta inacmhainne de €6 in leath lae, agus ag an am céanna spreagann sé glacadh le feithicil leictreacha. Feabhsaíonn an tionscadal nascacht le ceantair chomharsanachta, tacaíonn sé le turasóireacht áitiúil, agus cruann sé idirghníomhaíochtaí sóisí alta trí chomhroinnt gluaisteán. Bhain an t-infheistíocht iomlán don tionscadal seo €177,656. Fuarthas maoiniú ó fhoinsí éagsúla.

Creidiúint: baile Villerouge-Termenès

Fháil agus Suiteáil Carbhán Gréine agus Pointe Muirearaithe		Ceannach agus Bainistíocht Gluaisteán Leictreach (lena n-áirítear iarratas ar líne agus suíomh Gréasáin ar feadh 3 bliana)	
Rialtas Náisiúnta	€61,000	CFMRE	€29,667
Contae Aude	€26,600	Contae Aude	€2,524
Soláthraí Fuinnimh SYADEN	€10,500	Réigiún	€4,040
Bardas	€32,200	Bardas	€10,123
Is é €1,000 in aghaidh na bliana an costas don sráidbhaile, chun feidhmiú na seirbhíse seo a chinntiú (íocaíocht an ardáin ar líne, glanadh, cúnamh d'úsáideoirí...)			

Céim 2 :Cad é an príomhchineál de do thionscadal?

Nuair a bhíonn tionscnamh nua iompair á chur i bhfeidhm, tá sé ríthábhachtach fócas príomhúil do thionscadail a shainiú go soiléir. Tabharfaidh sé seo léargas luath ar scála, meascán agus fad na riachtanas maoinithe; ar na húsáideoirí sprioc agus na tairbhithe féideartha; agus ar na hacmhainní/saoráidí agus na comhpháirtíochtaí féideartha is oiriúnaí don tionscadal.

Trí fhócas atá sainithe go soiléir a bheith agat, cabhraíonn sé le spriocanna soiléire a shocrú, acmhainní a leithdháileadh, agus na geallsealbhóirí ábhartha a mhealladh. Ina dhiaidh sin, cabhróidh sé seo le maoinitheoirí féideartha croílár an togra a thuiscint; léargas luath a thabhairt ar na gnéithe a bhféadfadh siad nó nach bhféadfadh siad a bheith sásta a mhaoiniú; agus b'fhéidir comhairle a thabhairt maidir le conas a d'fhéadfaí an togra a oiriúnú chun go mbeadh sé níos fearr ailínithe lena gcritéir mhaoinithe.

Seo a leanas ceithre phríomhchineál (liosta neamh-uileghabhálach) tionscadal soghluaisteachta agus breithnithe. D'fhéadfadh na samplaí seo cabhrú le soiléiriú a dhéanamh ar conas sruthlíniú a dhéanamh ar do smaoineamh tionscadail.

Tábla 3 Príomhchineálacha tionscadal soghluaisteachta i gceantair tuaithe

Foinse: SMARTA-NET

Cineál A: Seirbhís shoghluaisteachta ghinearálta do cheantar	
Sprioc	Rochtain iompair a fheabhsú i dtreo limistéar geografach ar leith.
Raon Feidhme	D'fhéadfadh tionscadal soghluaisteachta ghinearálta díriú ar ghnéithe éagsúla, amhail feabhas a chur ar iompar poiblí, seirbhísí atá freagrach don éileamh a thabhairt isteach, feabhas a chur ar bhonneagar rothaithe agus coisithe, agus spleáchas ar charranna a laghdú chun inrochtanaíocht a chónaitheoirí, na gcomhthaistéalaithe, agus na dturasóirí a mhéadú.
Struchtúr Thionscadail	Beidh raon feidhme leathan geografach ag baint le tionscadal soghluaisteachta ghinearálta ar cheantar, de réir a nádúir, beidh ilseirbhísí ann agus d'fhéadfadh go mbeadh ilmhóid ann. Tá baol ann go gcaillfear fócas agus go mbeidh dúshláin ann maidir le cothromaíocht a bhaint amach idir éilimh na n-eilimintí éagsúla. Is dócha go mbeidh ilpháirtithe leasmhara, ilchur i bhfeidhm comhthreomhar agus foinsí/meascáin mhaoinithe éagsúla ann d'fhéadfadh a bheith ann do gach ceann de na cineálacha seirbhíse i dtionscadal den sórt sin. Dá bhrí sin, beidh gá le ceannaireacht láidir agus comhordú éifeachtach.
Príomh-Mholtaí	<ul style="list-style-type: none"> • Bunús an Tionscadail: Ailínigh an tionscadal le pleananna agus beartais áitiúla soghluaisteachta chun creidiúnacht a fheabhsú agus tacaíocht a fháil. • Úsáideoirí Spriocdhírthe: Sainaithin go soiléir na príomhriachtanais shoghluaisteachta agus mapáil iad chuig cineálacha seirbhíse sonracha chun cabhrú le forbairt cás gnó. • Comhtháthú: Cinntigh comhtháthú réidh institiúideach, eagraíochtúil agus airgeadais le líonraí iompair poiblí atá ann cheana féin. • Inbhuanaitheacht: ionchorpraigh modhanna inbhuanaithe amhail feithiclí íseal-astaíochta, ríomhbhusanna, nó córais ríomhrothair, go háirithe i gceantair íogaire. • Pleanáil Fhadtéarmach: Díriú ar fhás agus ar fhorbairt amach anseo, ag súil le hathruithe in éileamh seirbhíse agus i riachtanais shoghluaisteachta.
Cineál B: Seirbhís shoghluaisteachta do cheann scríbe ar leith	
Sprioc	Cuir roghanna iompair iontaofa agus áisiúla ar fáil chuig agus ó cheann scríbe tuaithe ar leith, amhail sráidbhaile, áit tharraingteach do thurasóirí, nó mol seirbhísí pobail.
Raon Feidhme	Feabhas a chur ar inrochtaineacht do chónaitheoirí agus do chuirteoirí tríd an gceann scríbe tuaithe a nascadh le naisc agus mhol iompair thábhachtacha, amhail bailte in aice láimhe, stadanna iompair poiblí, nó stáisiúin iarnróid.
Struchtúr Thionscadail	Is gnách go mbíonn an struchtúr níos áitiúla i gcomparáid le tionscnaimh ar fud limistéir agus is minic a bhíonn níos lú seirbhísí i gceist ach seirbhísí níos dírithe. D'fhéadfadh an tionscadal a bheith ag brath ar réitigh iompair spriocdhírthe amhail busanna tointeála nó seirbhísí soláthair solúbtha atá comhordaithe go docht le córais iompair poiblí réigiúnacha, ag nascadh úsáideoirí le mórmhol iompair. Laghdaíonn an cur chuige seo castacht ach d'fhéadfadh go mbeadh comhpháirtithe

	<p>iomadúla i gceist fós, lena n-áirítear údaráis áitiúla, soláthraithe iompair, agus gnólachtaí áitiúla. D'fhéadfadh maoiniú teacht ó mheascán de fhoinsí poiblí agus príobháideacha, go háirithe má thacaíonn an tseirbhís le gnólachtaí áitiúla nó má chuireann sí turasóireacht chun cinn, agus éilíonn sé comhordú éifeachtach chun iniriúlacht na seirbhíse d'athruithe séasúracha a chinntiú.</p>
Príomh-Mholtaí	<ul style="list-style-type: none"> • Comhpháirtíochtaí: Comhoibreoidh le gnólachtaí áitiúla le haghaidh comh-mhaoiniú agus comh-mhargaíocht chun costais a ísliú. • Dlús Daonra Íseal & Dúshláin Chríochacha: Dear seirbhísí solúbtha, cost-éifeachtacha (m.sh., turais ar-éileamh nó roinnte); Pleanáil le haghaidh achair níos faide agus tír-raon deacair. • Rannpháirtíocht Áitiúil: Seirbhísí a oiriúnú do riachtanais agus do sceidil an phobail. • Inbhuanaitheacht: Bain úsáid as roghanna atá neamhdhíobhálach don chomhshaol amhail feithiclí leictreacha nuair is féidir.
Cineál C: tionscadal Forbartha/Gníomhaíochta a bhfuil gné shobhlaíochta de dhíth air	
Sprioc	<p>Comhtháthaigh réitigh iompair i bhforbairt bonneagair nó gníomhaíochtaí tuaithe nua, amhail tionscadal tithíochta, mol ilchuideachta talmhaíochta, nó mol pobail.</p>
Raon Feidhme	<p>I gceantair tuaithe, ní mór riachtanais shoghluaisteachta a bhreithniú mar chuid de phleananna forbartha níos leithne. Baineann sé seo le a chinntiú go n-áirítear comhpháirt iompair dea-cheaptha in aon tionscadal nua—cibé acu forbairt chónaithe, páirc ghnó, nó áis áineasa atá ann. Is é an spriach ná naisc inrochtana, éifeachtacha a sholáthar leis an réigiún níos leithne, rud a chabhróidh le leithlisiú tuaithe a laghdú agus a fhorbairt a chumasú chun rathú trína chinntiú gur féidir le daoine dul go dtí an suíomh agus teacht uaidh go héasca gan a bheith iallach orthu a gcarr a úsáid.</p>
Struchtúr Thionscadail	<p>Is gnách go mbíonn comhphárteanna sobhghluaisteachta i dtionscadail forbartha comhtháite sa chreat tionscadail níos leithne, rud a éilíonn ailíniú le cuspóirí agus amlínte foriomlána na príomhthionscnaimh. Ba chóir an ghné iompair a dhearadh chun inrochtanaíocht na forbartha a chomhlánú agus a fheabhsú, ag cinntiú nascachta le lonnaíochtaí agus líonraí iompair in aice láimhe. D'fhéadfadh bonneagar nua a bheith i gceist leis seo, amhail seirbhísí tointeála, cosáin rothair, nó dearaí atá cairdiúil do choisithe, chomh maith le comhpháirtíochtaí le soláthraithe iompair poiblí. Tá fócas láidir ar chomhoibriú páirtithe leasmhara riachtanach, toisc go mbeidh forbróirí, údaráis áitiúla, agus úsáideoirí deiridh i gceist leis an tionscadal go minic. Féadfaidh maoiniú teacht ó fhoinsí measctha, lena n-áirítear deontais poiblí, infheistíochtaí príobháideacha, nó ranníocaíochtaí ón tionscadal forbartha féin.</p>
Príomh-Mholtaí	<ul style="list-style-type: none"> • Bonnaí Teoranta atá ann Cheana: Is minic a bhíonn easpa seirbhísí iompair poiblí i gceantair thuaithe, agus mar sin ní mór do réitigh iompair an bhearna seo a líonadh. D'fhéadfadh roghanna a bheith san áireamh bealach bus nua a bhunú, iompar ar éileamh, nó feithiclí pobail chomhroinnte. • Comhtháthú le Ceantair Máguil: Cinntigh go nascann an fhorbairt le seirbhísí riachtanacha amhail cúram sláinte, oideachas, agus ionaid fostaíochta i mbailte nó i gcathracha in aice láimhe.

	<ul style="list-style-type: none"> Rannpháirtíocht Gheallsealbhóirí: Oibrigh go dlúth le cónaitheoirí áitiúla, le comhairlí agus le gnólachtaí chun an réiteach soghluaisteachta a ailíniú le riachtanais an phobail agus le dálaí áitiúla.
Cineál D: Soghluaisteacht tráchtála nideoige (m.sh., comhroinnt gluaisteán)	
Sprioc	Seirbhísí iompair speisialaithe a thairiscint atá deartha chun freastal ar riachtanais shonracha tráchtála nó phobail i gceantair tuaithe.
Raon Feidhme	I gcomhthéacsanna tuaithe, is minic a dhíríonn seirbhísí soghluaisteachta nideoige ar bhearnaí uathúla san iompar a dhúnadh do ghrúpaí úsáideoirí nó do ghníomhaíochtaí áirithe. D'fhéadfadh comhroinnt gluaisteán a bheith san áireamh seo do phobail a bhfuil rochtain theoranta acu ar fheithiclí, nó seirbhísí iompair talmhaíochta a chuidíonn le feirmeoirí áitiúla táirgí a bhogadh chuig margáí. I bhfianaise an daonra scaipthe agus na bhfad achar i gceantair thuaithe, ní mór na seirbhísí seo a bheith cost-éifeachtach agus saincheaptha do riachtanais shonracha, ag cinntiú go bhfuil siad praiticiúil agus inmharthana ó thaobh airgeadais de.
Struchtúr Thionscadail	Dírítear tionscadail soghluaisteachta nideoige ar sheirbhísí beaga spriocdhíríte atá saincheaptha do riachtanais nó gníomhaíochtaí úsáideoirí ar leith. Is minic a bhíonn níos lú páirtithe leasmhara i gceist leis na tionscadail seo, agus oibreoir nó comharchumann amháin ag bainistiú na seirbhíse. Ag brath ar an gcomhthéacs, féadfaidh siad brath ar mhúnlaí atá faoi stiúir an phobail, comhpháirtíochtaí le gnólachtaí áitiúla, nó comhoibriú poiblí-príobháideach. Mar gheall ar a nádúr speisialaithe, éilíonn na tionscadail seo go n-aithneofar go soiléir na grúpaí úsáideoirí agus an t-éileamh, le samhlacha seirbhíse solúbtha ar féidir leo oiriúnú do na hathruithe. De ghnáth, tagann an maoiniú ó mheascán de ranníocaíochtaí pobail, fóirdheontais áitiúla, agus infheistíochtaí príobháideacha. Chun go mbeidh an tionscadal inmharthana, ba cheart go mbeadh plan gnó láidir sa struchtúr tionscadail atá dírithe ar chostas-éifeachtúlacht, inmheadaitheacht, agus inoiriúnaitheacht seirbhíse.
Príomh-Mholtaí	<ul style="list-style-type: none"> Ag Freastal ar Bhearnaí Tuaithe: Sainaithe dúsáid shoghluisteachta sonracha i gceantair thuaithe, amhail iompar poiblí íseal-minicíochta nó an easpa úinéireachta feithiclí príobháideacha, agus dearadh réitigh atá saincheaptha don chomhthéacs áitiúil. Réitigh Phobal-Bhunaigh: Bain le gnólachtaí áitiúla, lóistín, áiseanna, agus grúpaí pobail i gcruthú agus i mbainistiú na seirbhíse. Mar shampla, is féidir seirbhísí comharchumann comhroinnte carranna nó iompair a fhorbairt agus a chothabháil ag geallsealbhóirí áitiúla. Teicneolaíocht agus Inrochtaineacht: Bain úsáid as teicneolaíocht cosúil le haipeanna soghluaiste chun comhroinnt turas a chomhordú, ach smaoinigh freisin ar theorainneacha leathanbhanda digiteach. Cinntigh go bhfuil seirbhísí inrochtana do dhaoine scothaosta nó dóibh siúd gan rochtain dhigiteach. Inscailitheacht: Tosaigh beag agus méadaigh de réir mar a fhásann an t-éileamh, ag coinneáil costais oibriúcháin íseal le samhlacha solúbtha, comhroinnte.

Fíor 12 Tionscadal VysoMarch ag a trasteorann idir an Ostair agus an tSlóvaic

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Tionscadal VysoMarch ag an teorainn trasteorann idir an Ostair agus an tSlóvaic

Is é príomhchuspóir thionscadal VysoMarch ná soghluaisteacht inbhuanaithe agus neamhdhíobhálach don chomhshaol a chur chun cinn agus líonrú trasteorann a neartú idir an Ostair agus an tSlóvaic. Tá sé beartaithe leis an droichead nua do choisithe agus rothaithe thar Abhainn Morava nasc tarraingteach, sábháilte a chruthú do thrácht rothair laethúil agus ag an am céanna inbhuanaitheacht éiceolaíoch a chinntiú.

Áirítear leis an tionscadal seo a leanas:i) Tógáil droichead fionraí (273 méadar ar fhad, 4 mhéadar ar leithead) chun na cosáin rothair agus coisithe a nascadh idir bardas Hochstetten sa tSlóvaic agus bardas Marchegg san Ostair;ii) Bearta tionlacain chun tacú le soghluaisteacht inbhuanaithe, amhail cosáin rothair ar leith le haghaidh sábháilteachta níos fearr, nasc tapa le stáisiún traenach Marchegg, boscaí rothair inchloíte, cuntair tráchta rothair agus córas comharthaíochta trasteorann;iii) Bearta caomhnaithe nádúir agus cosaint éan: Bearta cosanta le linn na tréimhse tógála agus athchóiriú éiceolaíoch tar éis chríochnú na hoibre tógála, lena n-áirítear sféir rabhaidh éan agus bratacha chun imbhuailtí a chosc.

Is iad comhpháirtithe tionscadail comhairle féinrialaitheach Bratislava agus rialtas cúige na hÍsiltíre. Bhain costas iomlán de €5.9 milliún leis an tionscadal, agus as sin, is maoiniú ón gCiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) atá i €5 milliún de. Cuireadh an tionscadal i bhfeidhm le tacaíocht ón Aontas Eorpach, an Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa mar chuid den chlár comhair tras-teorann Interreg V-A Poblacht na Slóvaice-An Ostair 2014-2020.

Creidiúintí: [Amt der NÖ Landesregierung](#)

Céim 3: Cén cineál seirbhísí soghluaisteachta atá á mholadh agat le haghaidh maoinithe ?

Tá réimse leathan réitigh soghluaisteachta tuaithe ann cheana féin i gcomhthéacsanna tuaithe éagsúla san AE agus is féidir iad a ghrúpáil i dtrí phríomhchineál:

- **Seirbhísí Iompair Solúbtha**, lena n-áirítear iompar ar éileamh;
- **Seirbhísí comhroinnte turas**, amhail comhroinnt gluaisteán agus tacsáí comhroinnte;
- **Seirbhísí comhroinnte sócmhainní**, lena n-áirítear comhroinnt gluaisteán agus rothair.

Éiríonn siad seo i bhfad níos éifeachtaí nuair a dhéantar iad a chomhordú nó a chomhtháthú leis na seirbhísí bus agus iarnróid seasta-bhealaigh.

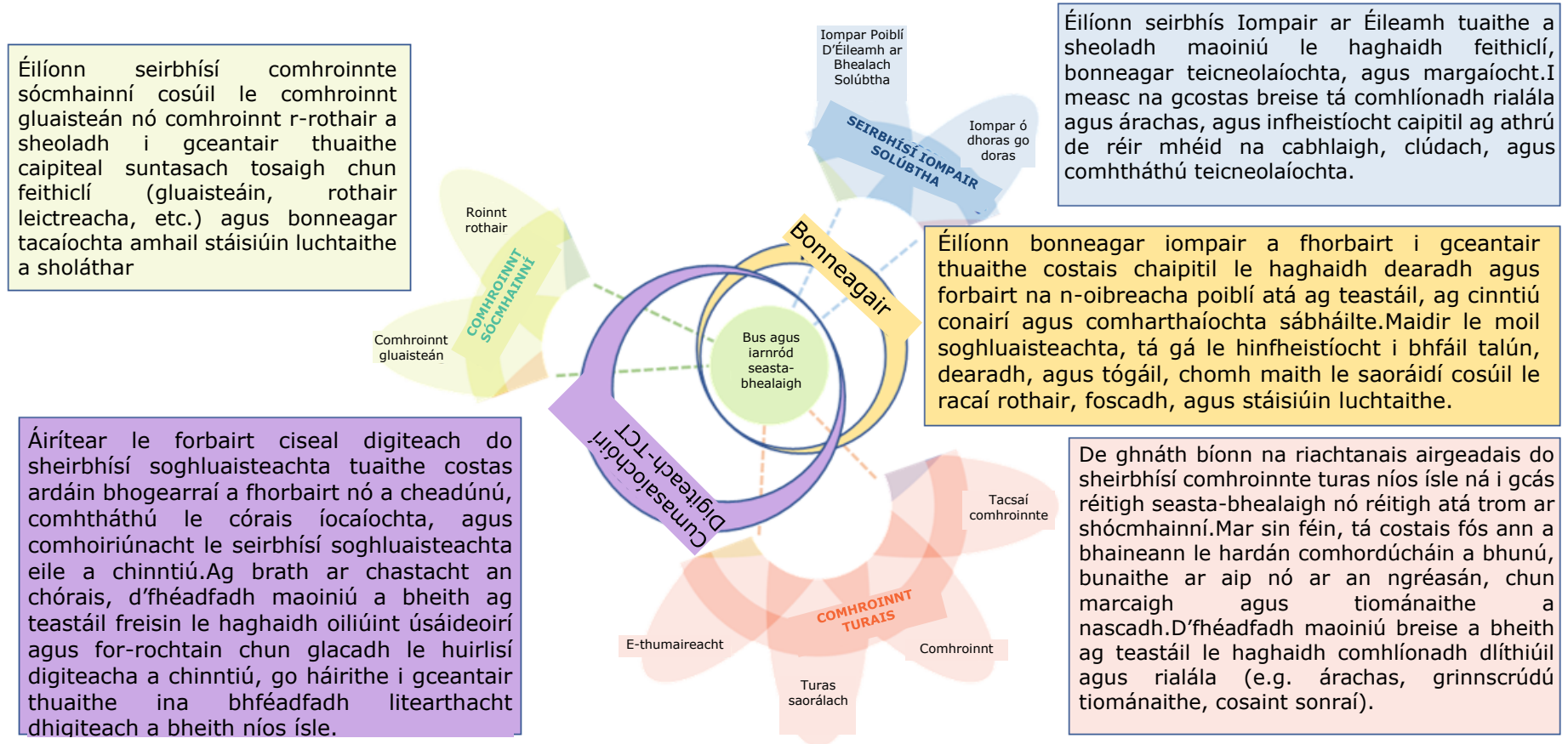
Ina theannta sin, is gá a mheas:

- Na bonnagair fhisiciúla a chuireann ar chumas **soghluaisteacht ghníomhach**, amhail cosáin rothair agus cosáin siúil, agus na moil soghluaisteachta agus na pointí aistrithe;
- An **ciseal cumasaithe TFC agus digiteach**, lena n-áirítear córas TF chun áirithintí, ticéid, faisnéis d'úsáideoirí, etc. a dhéanamh.

Athraíonn riachtanais mhaoinithe agus airgeadais de réir chineál seirbhíse. D'fhéadfadh pobal smaoineamh ar thosú ag Céim 3 má tá a fhios aige cheana féin (nó má cheapann sé go bhfuil a fhios aige) an tseirbhís soghluaisteachta atá le moladh le haghaidh maoinithe. Moladh muid fós dul trí Chéimeanna 1 agus 2, ós rud é go bhféadfadh siad cabhrú le machnamh a dhéanamh ar an meascán is fearr de rannpháirtithe, agus spriocanna sprice a fhorbairt freisin. Cabhróidh sé seo níos déanaí nuair a bheidh an moltóir ag iarraidh cás láidir a chur i láthair na bhfoinsí maoinithe. Tá achoimre thíos ar phríomhriachtanais mhaoinithe agus airgeadais de réir chineál seirbhíse.

Fíor 13 Riachtanais mhaoinithe do réitigh soghluaisteachta comhroinnte tuaithe.

Foinse: MemEx

Éilíonn seirbhísí comhroinnte sócmhainní cosúil le comhroinnt gluaisteán nó comhroinnt r-rothair a sheoladh i gceantair thuaithe caipiteal suntasach tosaigh chun feithiclí (gluaisteáin, rothair leictreacha, etc.) agus bonneagar tacaíochta amhail stáisiúin luchtaithe a sholáthar

Éilíonn seirbhísí Iompair ar Éileamh tuaithe a sheoladh maoiniú le haghaidh feithiclí, bonneagar teicneolaíochta, agus margaíocht. I measc na gcostas breise tá comhlíonadh rialála agus árachas, agus infheistíocht caipitil ag athrú de réir mhéid na cabhlaigh, clúdach, agus comhtháthú teicneolaíochta.

Éilíonn bonneagar iompair a fhorbairt i gceantair thuaithe costais chaipitil le haghaidh dearadh agus forbairt na n-oibreacha poiblí atá ag teastáil, ag cinntiú conairí agus comharthaíochta sábháilte. Maidir le moil soghluaisteachta, tá gá le hinfheistíocht i bhfáil talún, dearadh, agus tógáil, chomh maith le saoráidí cosúil le racaí rothair, foscadh, agus stáisiúin luchtaithe.

Áirítear le forbairt ciseal digiteach do sheirbhísí soghluaisteachta tuaithe costas ardáin bhogearraí a fhorbairt nó a cheadúnú, comhtháthú le córais íocaíochta, agus comhoiriúnacht le seirbhísí soghluaisteachta eile a chinntiú. Ag brath ar chastacht an chórais, d'fhéadfadh maoiniú a bheith ag teastáil freisin le haghaidh oiliúint úsáideoirí agus for-rochtain chun glacadh le huirlisí digiteacha a chinntiú, go háirithe i gceantair thuaithe ina bhféadfadh litearthacht dhiqiteach a bheith níos ísle.

De ghnáth bíonn na riachtanais airgeadais do sheirbhísí comhroinnte turas níos ísle ná i gcás réitigh seasta-bhealaigh nó réitigh atá trom ar shócmhainní. Mar sin féin, tá costais fós ann a bhaineann le hardán comhordúcháin a bhunú, bunaithe ar aip nó ar an ngréasán, chun marcaigh agus tiománaithe a nascadh. D'fhéadfadh maoiniú breise a bheith ag teastáil le haghaidh comhlíonadh dlíthiúil agus rialála (e.g. árachas, grinnscrúdú tiománaithe, cosaint sonraí).

Fíor 14 Saincheistanna airgeadais do réitigh soghluaisteachta comhroinnte tuaithe.

Foinse: MemEx

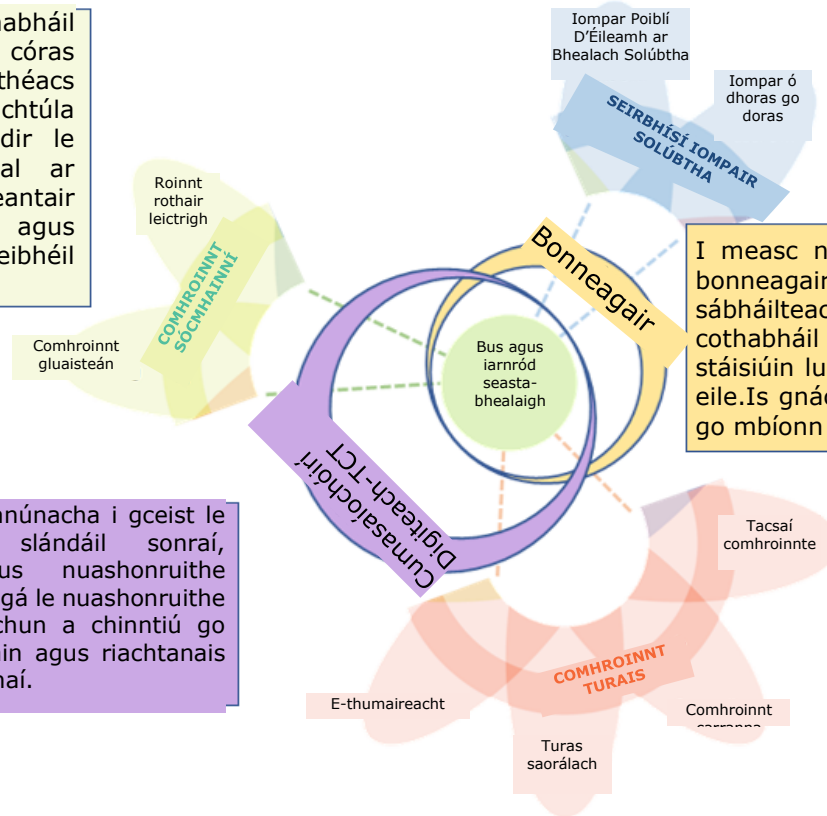
I measc na gcostas leanúnach tá cothabháil feithiclí, árachas, agus bainistíocht córas áirithinte. I bhfianaise an chomhthéacs tuaithe, d'fhéadfadh costais oibríochtúla breise a bheith san áireamh maidir le hathshuíomh feithiclí chun freastal ar éileamh luaineach ar fud ceantair scaipthe. Tá feachtais mhargaíochta agus feasachta ríthábhachtach chun leibhéal úsáide a choinneáil ard.

I measc na gcostas oibríucháin leanúnacha tá pá tiománaithe, breosla, cothabháil feithiclí, agus cothabháil córas TF. Ní mór iarrachtaí margaíochta agus cur chun measa a choinneáil ar bun go dtí go mbeidh líon na bpaisinéirí agus an t-ioncam cobhsaí, le nuashonruithe tréimhsiúla bunaithe ar aiseolas ó úsáideoirí.

I measc na gcostas leanúnacha le haghaidh cothabháil bonneagair tá cothabháil rialta, glanadh, agus deisiú chun sábháilteacht agus inúsáidteacht a chinntiú. Bíonn cothabháil mhol soghluaisteachta i gceist le seirbhísí stáisiúin luchtaithe, racaí rothair, foscaidh, agus áiseanna eile. Is gnách go mbíonn na costais seo fadtéarmach agus go mbíonn gá le hinfheistíochtaí tréimhsiúla.

Bíonn costais oibríucháin leanúnacha i gceist le cothabháil freastalaithe, slándáil sonraí, tacaíocht úsáideoirí, agus nuashonruithe bogearraí - is minic a bhíonn gá le nuashonruithe rialta ar uirlisí digiteacha chun a chinntiú go gcomhlíonann siad caighdeáin agus riachtanais úsáideoirí atá ag athrú i gcónaí.

I measc na gcostas oibríucháin do sheirbhísí comhroinnte taistil tá cothabháil aipeanna nó ardáin, iarrachtaí margaíochta leanúnacha, agus comhlíonadh rialála. Maidir le seirbhísí tacsáí comhroinnte, tá costais leanúnacha ann a bhaineann le pá tiománaithe, breosla, agus cothabháil feithiclí. D'fhéadfadh costais chaipitil íosta a bheith ag samhlacha atá bunaithe ar oibríthe deonacha amhail turas a thabhairt do dhuine, ach bíonn gá le comhordú, árachas, agus aisíocaíocht do chostais bhreosla tiománaithe deonacha.

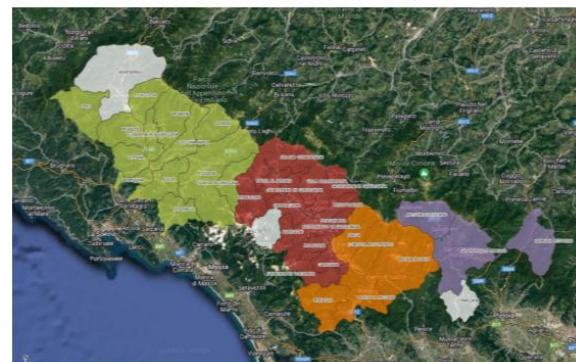

Fíor 15 An tionscadal SMART Mobility i nGleann Garfagnana, an Iodáil.

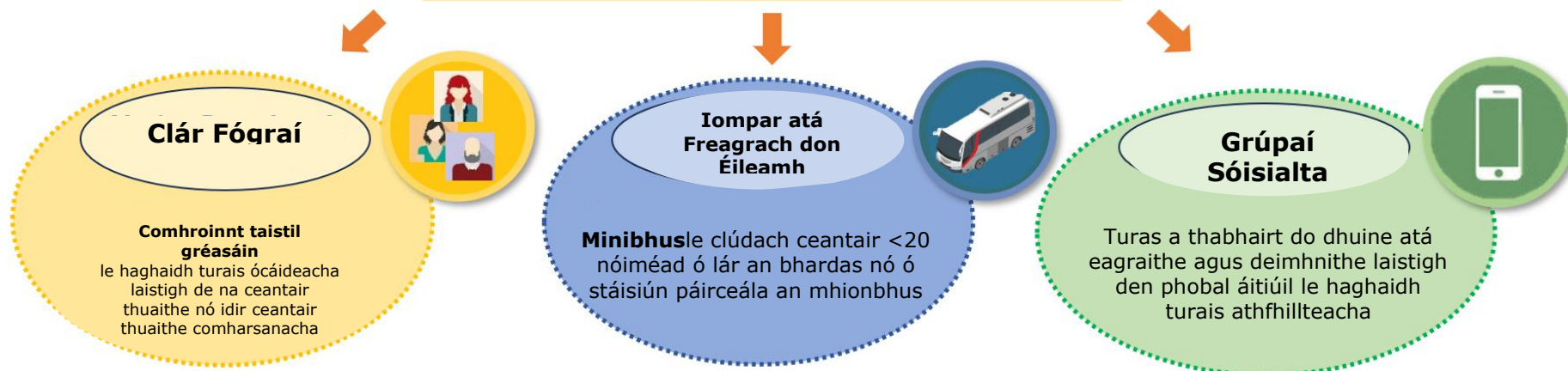
Foinse: MemEx

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Tionscadal Soghluaisteachta SMART i nGleann Garfagnana, san Iodáil

- Tionscnamh faoi stiúir **Aontas Bardasachtaí Garfagnana**
- Maoiniú de thart ar **600k€** tríd **Straitéis na Limistéar Inmheánach san Iodáil (SNAI) - 2014-2020**
- Bearta maoinithe: i) Sainmhíniú archás **seirbhíse** na Soghluaisteachta Cliste; ii) Bunú **Bainisteoir Soghluaisteachta** na Ceantair; iii) **Infheistíochtaí** Soghluaisteachta Cliste (feithiclí & Ardán TF);
- **Úsáideoirí** mar sholáthraithe seirbhíse soghluaisteachta féideartha.

Cineál seirbhísí soghluaisteachta: meascán réiteach

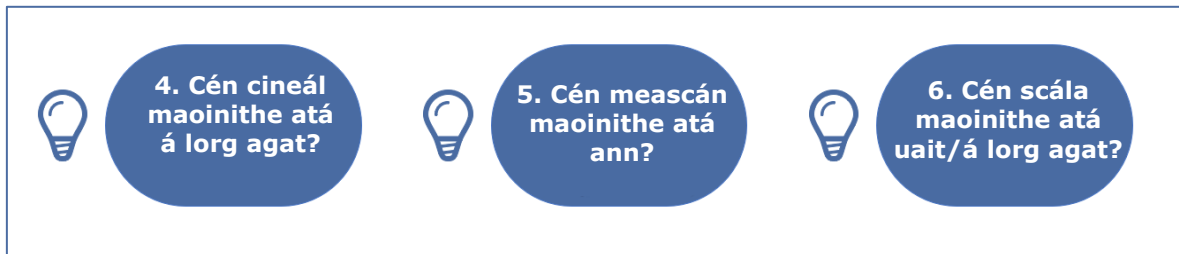

6. MEASÚNÚ AR RIACHTANAIS AGUS PLEANANNA MAOINITHE

Tá tuiscint iomlán ar riachtanais mhaoinithe ríthábhachtach chun imharthanacht airgeadais agus inbhunaíocht tionscadail a chinntiú. Bíonn sé seo i gceist le cinneadh a dhéanamh ar an gcineál maoinithe atá ag teastáil, tionchar caiteachais chaipitil (Capex) agus caiteachais oibriúcháin (Opex), chomh maith le meascán maoinithe cuí a shainaithint chun ranníocaíochtaí poiblí agus príobháideacha a chothromú. Cuidíonn bunú scála an mhaoinithe atá ag teastáil le uaillmhianta tionscadail a ailíniú le féidearthachtaí maoinithe réadúla, rud a chinntíonn plan maoinithe saincheaptha agus indéanta. Mar a luadh cheana, d'fhéadfadh go mbeadh taithí roimhe ré ag moltóirí tionscadail i réimsí eile. Tá sé mar aidhm ag an alt seo léargas a thabhairt ar ghnéithe atá sainiúil don soghluaisteacht tuaithe.

Fíor 16 Sainmhíniú eilimintí tábhachtacha tionscadail – Céim 4-6

Foinse: SMARTA-NET

Céim 4: Cén cineál maoinithe atá á lorg agat?

Nuair a bhíonn réitigh chomhroinnte soghluaisteachta tuaithe á bpleanáil, bíonn dúshlán roimh bardais maidir le riachtanais a réamh-mheas agus maoiniú leordhóthanach agus cuí a fháil ar fud céimeanna éagsúla tionscadail. Leagtar amach sa chéim seo den Treoirlínte príomhchomaoiní maidir le seirbhísí comhroinnte soghluaisteachta tuaithe a mhaoiniú. Tá sé mar aidhm aige cabhrú le húdaráis áitiúla na riachtanais mhaoiniúcháin éagsúla a nascleanúint ón gcoincheapú go dtí an oibriú fadtéarmach. Cinntíonn tuiscint ar na riachtanais airgeadais ar leith ag gach céim—forbairt coincheapa, pleanáil, agus oibriú leanúnach—gur féidir le bardais a gcuid acmhainní a ailíniú go héifeachtach.

Tugtar isteach go hachomair cineálacha ábhartha maoiniúcháin i bhFígiúr 17.

Fíor 17 Cineálacha maoiniúcháin do réitigh soghluaisteachta tuaithe

Foinse: SMARTA-NET

Réamh-thionscadal	Sócmhainní	Oibríochtaí
<ul style="list-style-type: none"> • Acmhainní féin na moltairí • Maoiniú deontais • Ranníocaíochtaí pobail agus ranníocaíochtaí nea-airgeadaíochta eile -m.sh. le haghaidh suirbhéanna/bailiú sonraí, comhairliúchán pobail, ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Caipiteal fadtéarmach, m.sh. bonneagar, ... • Caipiteal meántéarmach, m.sh. feithiclí, córais TF, ... • Maoiniú léasa -m.sh. feithiclí • Íoc as seirbhís -m.sh. ITS-mar-sheirbhís, ... • Nea-airgeadaíochta -m.sh. rochtain ar shócmhainní atá ann cheana féin le muirear ainmniúil/gan muirear 	<ul style="list-style-type: none"> • Oibríochtúil - réamh-sheoladh agus osaithe maoiniú • Oibríochtúil - caipiteal oibre • Oibríochtúil leanúnach tacaíocht airgeadais do sheirbhísí (fóirdheontas, deontas, ...) • Oibríochtúil - nea-airgeadaíochta, m.sh. ionchur deonach, ranníocaíocht acmhainní, ... • Ioncam córais -ioncaim agus táillí úsáideoirí

Tugann Fígiúr 18 forbhreathnú ar riachtanais mhaoiniúcháin ar fud na gcéimeanna seo, ag sonrú an ré, cuspóir, agus cineál an mhaoiniúcháin a theastaíonn do gach ceann. Leagtar béim ann ar an gcaoi a bhféadfadh bardais a gcuid maoiniúcháin a struchtúru, ó staidéir indéantachta tachtúla agus caiteachas caipitil go costais oibríocháin agus inbhuanaitheacht seirbhíse fadtéarmach.

Éiríonn riachtanais airgeadais réitigh chomhroinnte soghluaisteachta tuaithe ar fud céimeanna ar leith—coincheap, planáil, agus oibriú—ag tógáil ar an gcéim roimhe sin gach ceann acu. Ar dtús, le linn chéim an choincheapa, díritear costais ar staidéir indéantachta chun inmharthanacht na seirbhíse a mheas. Déantar measúnú tosaigh freisin ar an gcumas rochtain a fháil ar chistí, ag cinntiú go ndéantar “seiceálacha réaltachta” riachtanacha. Bíonn tionchar díreach ag na costais seo ar chéim na phleanála, áit a ndéantar dearadh seirbhísí mionsonraithe agus caiteachas caipitil, amhail feithiclí agus bonneagar TF. Cinntíonn planáil éifeachtach go mbíonn na hinfheistíochtaí caipitil a dhéantar le linn na céime seo ag teacht leis an samhail oibríocháin atá beartaithe.

De réir a théann an tionscadal ar chéim na hoibríochta, tagann costais leanúnacha chun cinn amhail tuarastail tiománaithe, breosla, cothabháil, agus monatóireacht. Braithíonn rath na céime seo go mór ar an gcaoi a ndéantar acmhainní a bhainistiú sna céimeanna níos luaithe. Mar shampla, is féidir le hinfheistíochtaí caipitil i bhfeithiclí éifeachtúla nó i mbonneagar digiteach costais oibríocháin fadtéarmacha a laghdú, ag feabhsú inbhuanaitheacht airgeadais na seirbhíse. Mar sin, tá gach céim idirnasctha, agus bíonn tionchar díreach ag cinntí a dhéantar le linn chéimeanna an choincheapa agus na planála ar éifeachtúlacht agus bainistíocht airgeadais chéim na hoibríochta. Tá sé ríthábhachtach go mbíonn gach cinneadh bunaithe ar mheasúnuithe réadúla.

Fíor 18 Forbhreathnú ar riachtanais mhaoiniúcháin ar fud céimeanna éagsúla tionscadail

Foinse: SMARTA-NET

	COINCHEAP	PLEANÁIL	OIBRIÚ Monatóireacht
Ré	M1-M6	M6-M18	M18-M36
Cineál/cuspóir maoiniúcháin	Staidéar	Planáil na seirbhíse	Costais oibríocháin
	Dearadh	Caiteachas caipitil	Píolótach
		Céim socraithe	
			Monatóireacht agus measúnú

Fíor 19 Córas rothar-chomhroinnte Sprottenflotte i réigiún Kiel, an Ghearmáin

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Córas Rothar-roinnte Sprottenflotte i réigiún Kiel, an Ghearmáin

Is í an SprottenFlotte córas roinnte rothair Réigiún Kiel. Tá thart ar 1,200 rothair ar fáil ar cíos agus le tabhairt ar ais ag thart ar 200 stáisiún i gcathair Kiel, i gceantair Rendsburg-Eckernförde agus Plön agus i réigiún Schlei. Áirítear leis seo roinnt rothair leictreacha, rothair lasta agus rothair leictreacha lasta. Is féidir na rothair a fháil ar cíos saor in aisce nó ar rátaí an-fhabhracha.

- Cineál maoinithe: 50% cistí feidearálacha (An Aireacht um Thoilleadh Digiteach agus Iompar (BMDV)) + 50% cistí bardasacha (thart ar €350,000 an ceann).
- Coincheap agus dearadh: D'fhóin Príomhphlean Soghluaisteachta KielRegion mar bhunús straitéiseach. Forbraíodh an phleanáil mhionsonraithe do chathracha aonair i ndlúthchomhairle le geallsealbhóirí agus le rannpháirtíocht úsáideoirí.
- Céim phíolótach: Seoladh SprottenFlotte i 2019 i gcéim píolótach i Kiel agus sna bardais chomharsanachta. Bailíodh taithí agus comhpháirtithe comhair i rith na céime seo sula ndearnadh an córas a thabhairt isteach go buan agus a leathnú i 2021. Thosaigh an tionscadal mar píolóta agus leanadh ar aghaidh leis go hinbhuanaithe trí mhaoiniú agus samhlacha comhair leanúnacha. Cobhsaíodh oibríochtaí tar éis na céime píolótaí agus leathnaíodh iad chuig bardais eile sa deireadh.
- Caiteachas Caipitil (costais infheistíochta): Chuimsigh an infheistíocht tosaigh na costais bhonneagair do stáisiúin, do rothair, agus feachtasmargaíochta mór chun an córas a thabhairt isteach.
- Costais Oibriúcháin (costais oibriúcháin leanúnacha): Áiríodh leis na costais oibriúcháin costais léasaithe do na rothair, costais phearsanra, chomh maith le bearta margaíochta leanúnacha níos lú agus na costais treoir a bhaineann le treoir a tháirgeadh.

Creidiúint: [KielRegion](#)

I measc na bpríomhmholtaí maidir le maoiniú an tionscadail a bhainistiú tá:

- *Pleanáil Chuimsitheach*: Tosaigh le staidéar féidearthachtacríochnúil chun a chinntiú go ndéantar gach gné den tseirbhís, ón mbonneagar go héileamh, sula ndéantar infheistíochtaí móra. Cabhróidh sé seo le costais gan choinne a sheachaint níos déanaí.
- *Maoiniú Céim ar Céim*: Faigh maoiniú céimnithe chun na costais ag gach céim a chlúdach, ag cinntiú go bhfuil acmhainní ar fáil de réir mar a théann an tionscadal ar aghaidh ón gcoincheap go dtí an oibriú fadtéarmach. Tugann an cur chuige seo solúbthacht freisin chun oiriúnú d'athruithe gan choinne san éileamh nó i riachtanais oibriúcháin.
- *Infheistíochtaí Caipitil a Uasmhéadú*: Infheistiú dteicneolaíochtaí agus i mbonneagar inscálaithe agus cost-éifeachtúil chun costais oibriúcháin amach anseo a ísliú. Tosaigh freisin le struchtúr simplí agus ansin méadaigh an tseirbhís agus na húsáideoirí sproc trí phróiseas céim ar chéim.
- *Monatóireacht agus Coigeartú*: Tá monatóireacht rialta le linn na céime oibriúcháin ríthábhachtach. Is féidir le cinntí atá bunaithe ar shonraí maidir le bealaí, minicíocht seirbhíse, agus éifeachtúlacht feithiclí cabhrú le seachadadh seirbhíse a bheachtú agus costais neamhriachtanacha a laghdú.
- *Comhpháirtíochtaí a Ghiaráil*: Comhoibrigh le gnólachtaí áitiúla, le grúpaí pobail, agus le cláir rialtais chun gnéithe den tionscadal a chomh-mhaoiniú. Is féidir le comhpháirtíochtaí ualaí airgeadais a mhaolú agus tacaíocht áitiúil a thógáil don tseirbhís.

Céim 5: Cad é an meascán maoinithe?

Níor leor na gnáthbhuiséid iompair ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil riamh chun clúdach nó seirbhís imleora sholáthar do shoghluaisteacht na tuaithe ¹². D'fhéadfadh sé a bheith neamhréadúil nó ró-dhearfach méadú a lorg sna buiséid seo, ós rud é go mbeadh gá le hathruithe suntasacha beartais atá mall le cur i bhfeidhm agus nach dócha go dtarlóidh siad go luath. Chun fíorathrú a dhéanamh ar shoghluaisteacht tuaithe, tá sé ríthábhachtach leas a bhaint as meascán níos leithne de fhoinsí maoinithe, ag comhcheangal infheistíochtaí poiblí, príobháideacha agus malartacha le haghaidh cur chuige níos comhtháite.

Tábla 4 Measc foinsí maoinithe do réitigh shoghluaisteachta tuaithe

Foinse: SMARTA-NET

	Cad	Amchlár Ama	Cineál maoinithe atá clúdaithe			Catagóirí costas atá le maoiniú
			C	P	O	
Spriocphobal foinse aonair	Acmhainní airgeadais phoiblí arna mbailiú ón Aontas Eorpach, leibhéal Náisiúnta, Réigiúnach nó áitiúil (bardasach)	Babhta amháin nó athfhillteach i gcás fóirdheontais phoiblí				Gach rud, lena n-áirítear bonneagair fhisiciúla agus réitigh TF
Ilfhoinsí tacaíochta	Úsáidtear meascán de fhoinsí maoinithe poiblí. Mar shampla, úsáidtear cistí AE don choincheap agus don phleanáil, agus tacaítear leis na costais oibriúcháin (OpEx) trí fhóirdheontais phoiblí ag an leibhéal náisiúnta nó réigiúnach.	Ceann gearr nó athfhillteach i gcás fóirdheontais phoiblí				Gach rud, lena n-áirítear bonneagair fhisiciúla agus réitigh TF
Infheistíocht na hearnála príobháidí	Deontas eisithe le haghaidh ceannach feithiclí nó le haghaidh athchóiriú ar cheantair phoiblí	Babhtaamháin				Gach rud, lena n-áirítear bonneagair fhisiciúla agus réitigh TF
Urraithe oirí Tráchtála	Acmhainní a slógadh ó Chuideachtaí Gluaisteán, Gnólachtaí Teicneolaíochta,	Babhta amháin le haghaidh costais				Sócmhainní (lena n-áirítear feithiclí agus ardáin TF)

¹²Sainaithin tionscadal SMART (2018-2020) é seo, a rinne scrúdú, i measc rudaí eile, ar an gcreat ina bhfuil soghluaisteacht tuaithe do gach Ballstát den AE. Féach Tionscadal SMARTA, "Policy Recommendations for Sustainable Shared Mobility and Public Transport in European rural areas" (2020), atá le híoslódáil ag https://ruralsharedmobility.eu/wp-content/uploads/2021/03/Smarta-Policy-Recommendations_Final-Version_web.pdf. Tá tuarascálacha Ballstáit aonair ar fáil ag <https://ruralsharedmobility.eu/insight-papers-page/>

	Cuideachtaí Fuinnimh agus fónais, srl.	chaipitil, nó athfhillteach				
Tacaíocht eile ón earnáil phoiblí	Bailítear acmhainní ó chomhlachais phoiblí eile (e.g. Údarás Iompair Phoiblí, Gníomhaireachtaí Forbartha Réigiúnaí, Gníomhaireachtaí Comhshaoil, etc.)	Babhta amháin nó athfhillteach i gcás fóirdheontais phoiblí				Gach rud, lena n-áirítear bonneagair fhisiciúla agus réitigh TF
Ionchur Saorthoilte	Saorálaithe ag gabháil de roinnt gnéithe oibríochta na seirbhíse a chlúdach	Go minic				(de ghnáth) Seirbhísí soghluaisteachta a oibriú
Táillí úsáideoira	Íocann taistealaithe táille chun an seirbhís a úsáid	Le minicíocht áirithe. Tá an méid athraitheach				Oibriú seirbhísí soghluaisteachta

Fíor 20 Foinsí maoinithe a gharáil i Rethymno, an Ghréig

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Ag Baint Leasa as Foinsí Maoinithe i Réthymno, sa Ghréig

Seoladh an chéad chóras roinnte rothair leictreacha gan duga in Rethymno sa Ghréig, ag cur córas roimhe seo neamhleo ina áit. Is é aidhm an chórais roinnte seo ná aistriú modúil i dtreo modhanna iompair inbhuanaithe a chur chun cinn. Rinneadh an cur i bhfeidhm indéanta trí chomhoibriú éifeachtach idir an earnáil phoiblí agus an earnáil phríobháideach le tacaíocht ó mhaoiníú Eorpach a fuarthas faoin gComhaontú Comhpháirtíochta Gréagach 2014-2020 – (ESPA 2014-2020) faoin gClár Oibríochta Réigiúnach "An Chréit" atá comh-mhaoinithe ag Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa.

Chuidigh an maoiníú na hEorpa le tionscnamh rothaíochta sa cheantar a chur ar bun. Mar sin féin, nuair a bhí na cistí seo ídithe, bhí sé soiléir nach raibh sé inmharthana brath go hiomlán ar oibreoirí príobháideacha chun leanúint leis an tseirbhís. Ach, dhíghlasáil an córas r-rothair chomhroinnte seo acmhainneacht na bhfeithiclí comhroinnte sa cheantar. Mheall rannpháirtíocht na Bardasachta agus na hiarrachtaí leanúnacha chun soghluaisteacht chomhroinnte a chur chun cinn oibreoirí soghluaisteachta príobháideacha chomhroinnte agus bhí infheistíochtaí nua mar thoradh air seo do sheirbhísí ábhartha.

Mar shampla, tugadh isteach infheistíocht phríobháideach nua do chóras comhroinnte e-scútar i Réthymno i mí Iúil 2019. Suiteáladh córas comhroinnte rothair úr nua níos déanaí sa bhliain 2024 (44 r-rothair/6 stáisiún dugaire) le tacaíocht ó mhaoiníú Eorpach eile ón gComhaontú Comhpháirtíochta na Gréige 2014-2020 – (ESPA 2014-2020), faoin gClár Oibríochta Earnála: "Bonneagar Iompair, Comhshaoil agus Forbairt Inbhuanaithe" agus comh-mhaoinithe ag an gCiste Comhtháthaithe¹³.

Creidiúintí : Bardas Réthymno

Chuir an sruth maoinithe nua seo ar chumas na tionscnaimh leas a bhaint as an acmhainneacht atá ag fás don rothaíocht sa réigiún, ag cinntiú a rath leanúnach. Tá bardas Rethymno ag iarraidh bealach a aimsiú chun an seanchóras (gan duga) a ionchorprú sa cheann nua.

Tá an staidéar cás seo ábhartha go háirithe mar go léiríonn sé an tábhacht a bhaineann le húsáid foinsí maoinithe iomadúla chun inmharthanacht airgeadais fhadtéarmach a chinntiú.

¹³ <https://2014-2020.espa.gr/en/Pages/staticSectoralOPs.aspx>

Fíor 21 Scéim chomhroinnte r-ghluaisteán tuaithe a chothabháil: Múnla FLUGS in Oirthear na Tíoróile

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Comhroinnt Gluaisrothair Leictrigh Flugs

s córas stáisiúin-bhunaithe comhroinnte gluaisteán leictreach é Flugs¹⁴ a oibrítear i Réigiún Thoir Thír na hIolar, san Ostair. Is é príomhspríoc an chórais Flugs líon na dturas a dhéantar le gluaisteáin phríobháideacha ag daoine aonair agus ag teaghlaigh a laghdú agus réiteach malartach a mholadh ar an 1^ú, an 2^ú nó an 3^ú gluaisteán a bheith i do sheilbh.

Seoladh an tseirbhís sa bhliain 2015 agus tá sé á bhainistiú ag Regionalenergie Osttirol a chuireann seirbhís chomhroinnte gluaisteán FLUGS ar fáil, agus a dhéileálann leis na gníomhaíochtaí cothabhála, tacaíocht láithreáin, próiseáil, billeáil, meastóireachtaí, caidreamh poiblí, margaíocht, agus sócmhainní inmheánacha eile.

Faoi láthair, tá Regionalenergie Osttirol ag rith na seirbhíse den chuid is mó ar chúiseanna tráchtála (i.e. a bheith i láthair sa cheantar mar sholáthraí fuinnimh) agus ní don ghnó comhroinnte carranna per se. Is í an deacracht atá ann soláthraí comhroinnte carranna a aimsiú agus a chur ag obair go gníomhach ná an t-éileamh íseal i gceantair tuaithe a chuireann cosc ar oibreoirí príobháideacha cás láidir gnó a thógáil le haghaidh infheistíochta.

Tá FLUGS e-comhroinnt gluaisteán curtha ar iontaoibh go páirteach (an t-ardán áirithinte agus an teileamaitríocht). Is é Bainistíocht Réigiúnach Thoir Thír (RMO), an Ghníomhaireacht Forbartha Réigiúnach a bhfuil inniúlachtaí aici maidir le tionscadail, tionscnaimh agus straitéisí soghluaisteachta inbhuanáil, an t-aon urraitheoir atá ann. Déileálann RMO le gníomhaíochtaí cur chun cinn agus scaipthe.

Ní féidir leis na hioncaim ach cuid de chostais sheasta an chabhlaigh a chlúdach.

Creidmheasanna: Comhroinnt gluaisrothair leictreacha Flugs in Oirthear na Tíreolaí, an Ostair - © E. Bachmann

Céim 6: Cén scála maoinithe atá uait/á lorg agat?

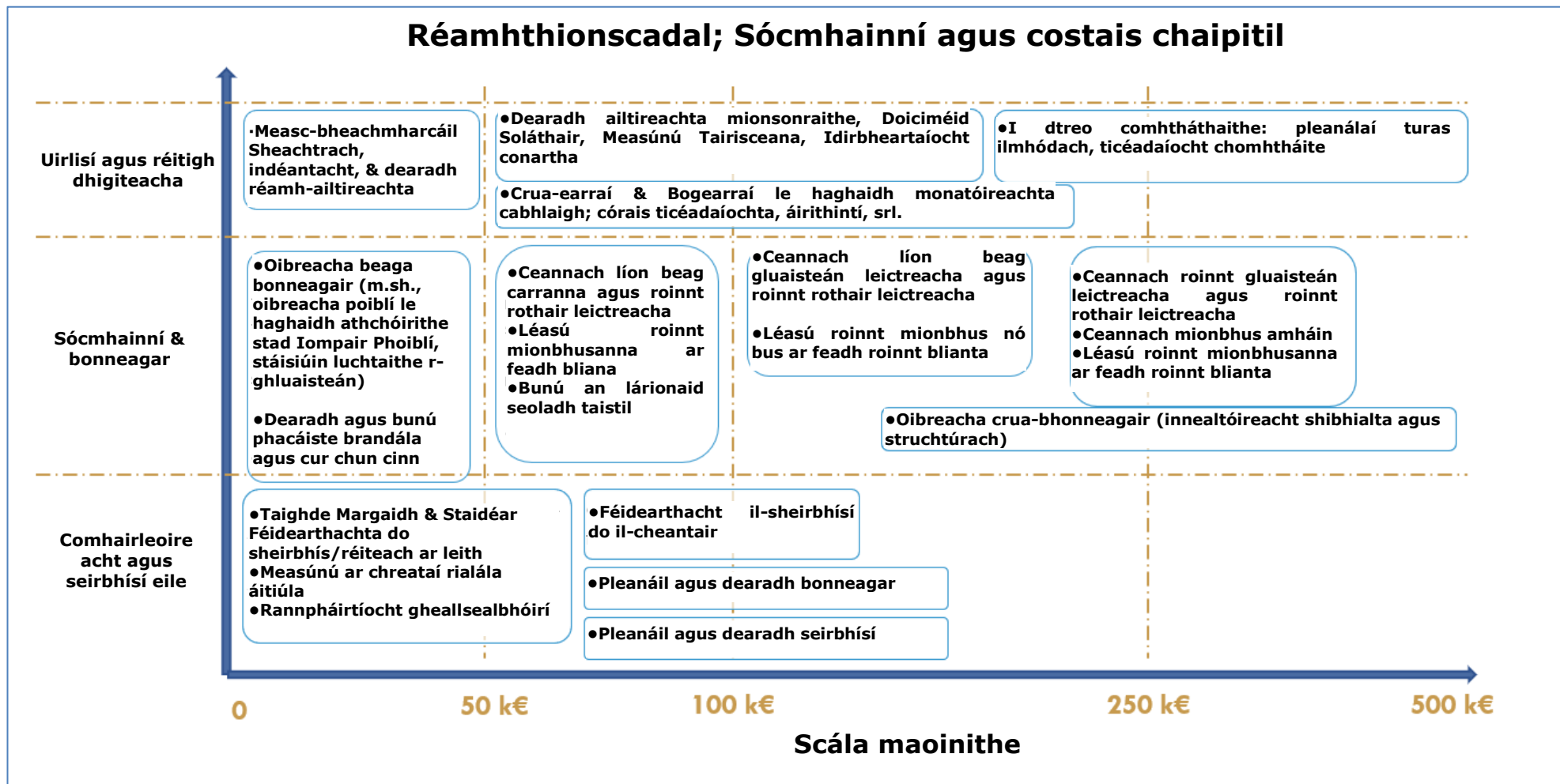
Éilíonn réitigh shoghluaisteachta tuaithe cur chuige straitéiseach i leith maoinithe agus airgeadais, ós rud é go n-athraíonn scála na hinfeistíochta atá ag teastáil go suntasach ag brath ar raon feidhme agus ar chineál an tionscadail. Soláthraíonn an chaibidil seo treoir maidir le riachtanais airgeadais do thionscadail a mheas agus a ullmhú, ag tairiscint léargas ar chatagóirí costais tipiciúla, tagarmharcanna, agus breithnithe oibriúcháin.

Baineann tuiscint ar scála an mhaoinithe le hidirdhealú a dhéanamh idir infheistíochtaí réamhthionscadail, a leagann an dúshraith don tionscnamh, agus do na costais oibriúcháin, a chinntíonn a inmharthanacht leanúnach. Tagann riachtanais airgeadais ar leith le gach céim den fhorbairt—ó staidéir féidearthachta go cur i bhfeidhm agus oibríochtaí laethúla. I bhFíor 14 agus 15, tugaimid isteach na príomhréimsí ina bhfuil gá le maoiniú, mar aon le raonta costais garbha do ghníomhaíochtaí agus seirbhísí coitianta. Mar sin féin, beidh an scála iarbhír maoinithe a theastaíonn ag brath ar roinnt fachtóirí, lena n-áirítear an cineál seirbhíse atá beartaithe, an comhthéacs geografach agus déimeagrafach, agus na hacmhainní atá ar fáil.

¹⁴<https://www.osttirol.com/it/mobilita/mobilita-in-osttirol/flugs-e-carsharing/>; <https://flugs.moqo.de/>
<https://flugs.moqo.de/cars>

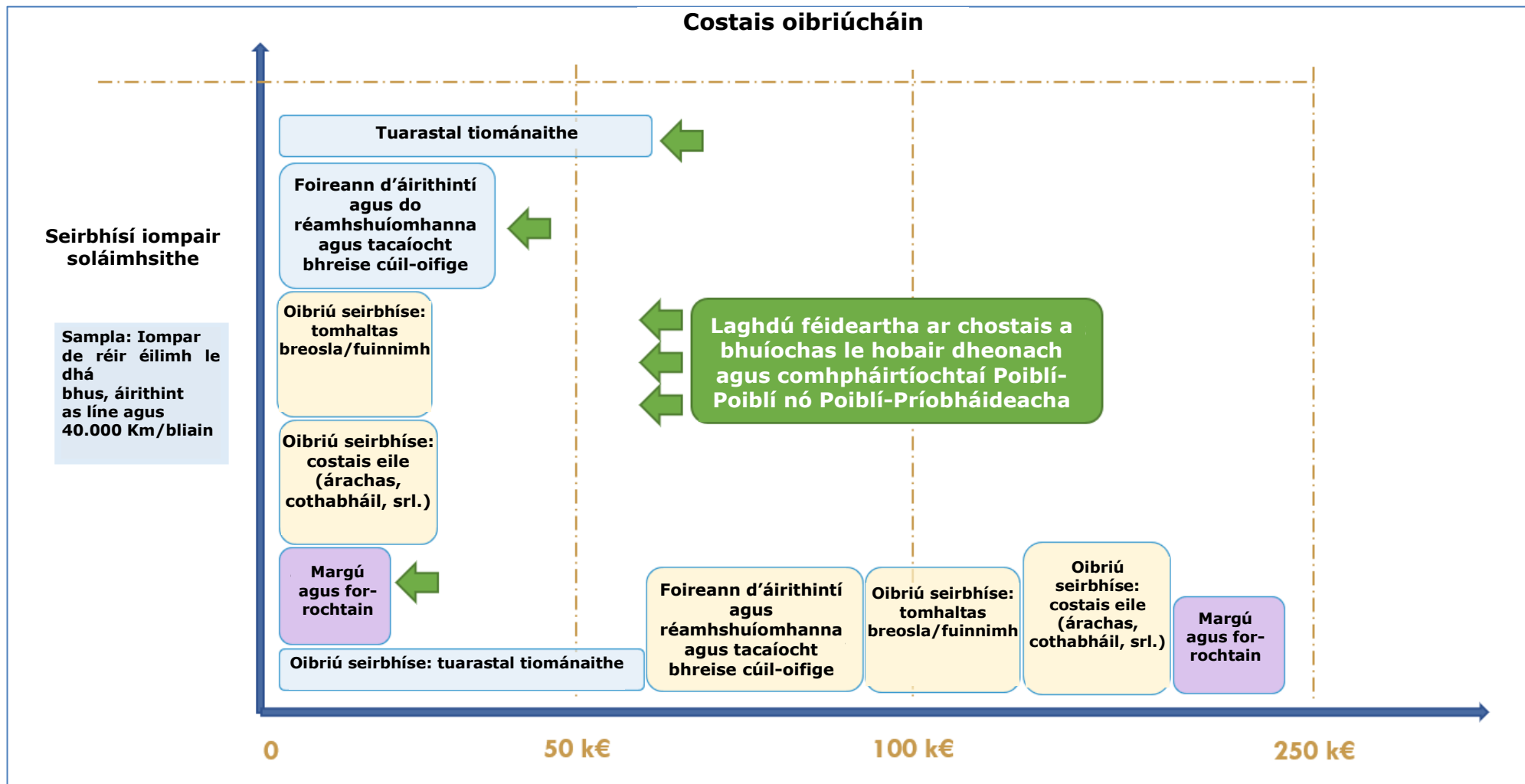
Fíor 22 Maoiniú atá ag teastáil le haghaidh costais réamhthionscadail agus caipitil

Foinse: SMARTA-NET

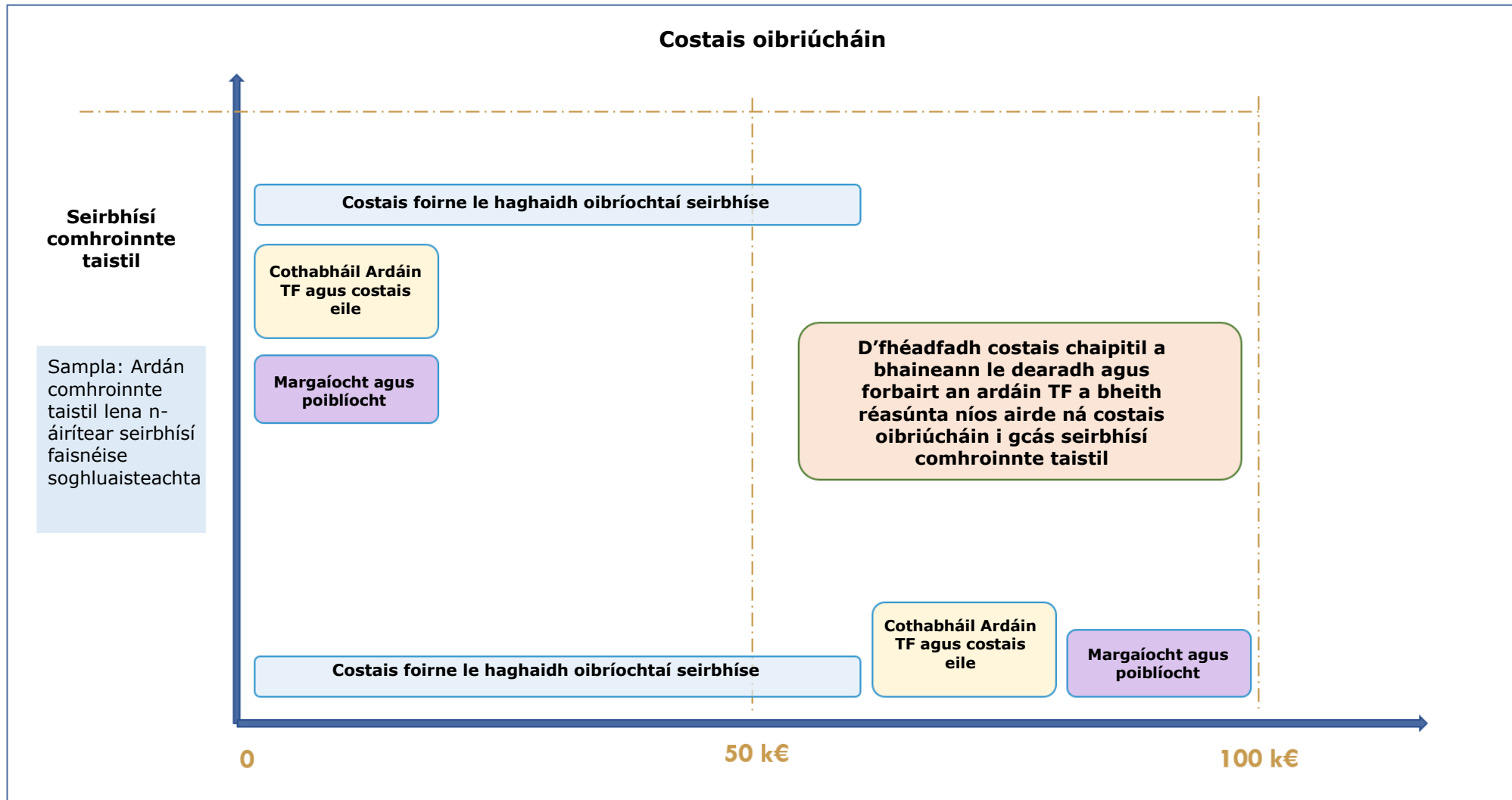
Fíor 23 Maoiniú a theastaíonn le haghaidh costais oibriúcháin i seirbhísí iompair soláimhsithe

Foinse: SMARTA-NET

Fíor 24 Maoiniú a theastaíonn le haghaidh costais oibríocháin i seirbhísí comhroinnte taistil

Foinse: SMARTA-NET

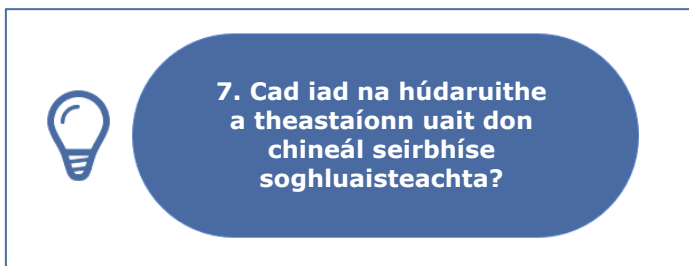

7. AG NASCLEANÚINT I MARGADH AN-RIALÁILTE

Is minic a oibríonn seirbhísí soghluaisteachta tuaithe laistigh de chreat rialála casta a éilíonn nascleanúint chúramach. Is céim ríthábhachtach í sainathint na n-údaruithe is gá chun na seirbhísí atá beartaithe a chur i bhfeidhm chun comhlíonadh ceanglais dhlíthiúla agus oibriúchána a chinntiú. Áirítear leis sin tuiscint a fháil ar thimpeallachtaí rialála áitiúla, réigiúnacha agus náisiúnta chun moilleanna nó constaicí a sheachaint le linn chéim chur i feidhme an tionscadail.

Fíor 25 Sainmhíniú príomhghnéithe an tionscadail – Céim 7

Foinse: SMARTA-NET

Éilíonn creataí náisiúnta ar fud thíortha Eorpacha, mar atá leagtha amach sna Páipéir Léargais SMARTA¹⁵, ar rialtais agus údaráis áitiúla (lena n-áirítear bardais, cúigí agus réigiúin) seirbhísí soghluaisteachta a eagrú.

Ní mór eagrú agus soláthar seirbhísí soghluaisteachta a dhéanamh ar leibhéal níos airde ná an pobal aonair, ag eintiteas leis na hacmhainní agus an cobhsaíocht chun seirbhísí fadtéarmacha a chinntiú. Go deimhin, teastaíonn nascacht ó cheantair tuaithe le háiteanna eile, rud nach féidir le pobail aonair a bhaint amach trí ghníomhú ar bhonn ad hoc. Cé gur féidir le pobal roinnt carr-roinnt, rothair leictreacha, nó turais dheonacha a eagrú go háitiúil chun críocha áitiúla, ní féidir leo an soghluaisteacht a theastaíonn ar an bpobal ar fad a sholáthar. Éilíonn sé seo leibhéal níos airde pleanála agus eagraithe, fiú má dhéantar cuid de ar an leibhéal áitiúil.

Éilíonn gach cineál seirbhíse soghluaisteachta tuaithe meascán difriúil údaruithe, ceadanna, árachais, comhaontuithe tráchtála, agus deimhnithe sábháilteachta. Braitheann na húdaruithe sonracha ar an gcineál seirbhíse, an scála, agus na rialacháin áitiúla. Trí chloí leis na húdaruithe seo, is féidir le soláthraithe soghluaisteachta a chinntiú go bhfuil a gcuid seirbhísí sábháilte, dlíthiúil, agus comhtháite go maith le seirbhísí iompair réigiúnacha eile. Tuairiscítear achoimre ghearr ar na príomhúdaruithe a theastaíonn do chineálacha éagsúla seirbhísí soghluaisteachta thíos.

- **Ceadúnas nó Cead Gnó**

Sula gcuirtear seirbhísí soghluaisteachta ar fáil, ní mór d'aon soláthraí na ceadúnais nó na ceadúnais ghnó riachtanacha a fháil ó na húdaráis áitiúla, réigiúnacha nó náisiúnta. Cinntíonn na ceadúnais seo go gcomhlíonann an tseirbhís dlíthe agus rialacháin iompair áitiúla. Féadfaidh an ceadúnas sonracha a bheith éagsúil bunaithe ar an gcineál seirbhíse:

- Iompar Freagrach don Éileamh (IFE): Tá ceadúnas ag teastáil chun feidhmiú mar sholáthraí iompair phoiblí, atá rialaithe go minic ag údaráis iompair.

¹⁵Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach : <https://ruralsharedmobility.eu/insight-papers-page/>

- Carr-roinnt agus Comhroinnt Rothar: Ní mór ceadúnais le haghaidh oibríochtaí cíosa feithiclí agus rothair a fháil, go háirithe i gceantair/tíortha ina bhfuil pleanáil iompair rialaithe go docht.
- Comhthiomsú Carranna agus Tacsáí Comhroinnte: I roinnt tíortha, d'fhéadfadh go mbeadh ceadúnas sonrach ag teastáil le haghaidh comhroinnt turas nó iompar comhthiomsaithe, mar aon le ceadú ó údaráis iompair phoiblí má oibríonn sé i gcomhar le seirbhísí atá ann cheana féin.

- **Árachas Feithiclí agus Tiománaithe**

Ní mór árachas feithiclé cuimsitheach a bheith ag gach seirbhís soghluaisteachta a chlúdaíonn an fheithicil agus a paisinéirí araon. Mar shampla:

- Carr-roinnt: Tá árachas riachtanach a chlúdaíonn an fheithicil chomhroinnte i gcoinne damáistí, timpistí, gadaíochta, agus dliteanas don tiománaí agus do na paisinéirí.
- Comhroinnt Rothar: Féadfaidh polasaithe árachais dliteanas a chlúdach i gcás timpistí, go háirithe i gceantair ard-thráchta nó ar bhóithre tuaithe.
- Seirbhísí Tacsáí Comhroinnte agus IFE: Tá árachas tráchtála éigeantach a chlúdaíonn gach riosca a bhaineann le tacsáí nó seirbhís IFE a oibriú, lena n-áirítear clúdach do thiománaithe gairmiúla.

I roinnt dlínse, tá árachas do phaisinéirí agus d'earraí a iompraítear ag teastáil freisin. Tá sé tábhachtach go mbeadh ceadúnais ag tiománaithe, go háirithe le haghaidh seirbhísí IFE nó tacsáí comhroinnte, a d'fhéadfadh scrúdú breise nó ceadú ó údaráis a éileamh.

- **Comhaontuithe Tráchtála**

Le haghaidh seirbhísí a bhraitheann ar bhonneagar, amhail seirbhísí comhroinnte rothair nó IFE, d'fhéadfadh go mbeadh comhaontuithe tráchtála le húdaráis áitiúla nó oibreoirí príobháideacha ag teastáil. D'fhéadfadh na comhaontuithe seo a bheith i gceist: i) úsáid Bonneagair Phoiblí: comhaontuithe le húdaráis áitiúla maidir le húsáid spásanna páirceála, rochtain bóthair, agus stáisiúin duga rothair; ii) Comhpháirtíochtaí le hoibreoirí Iompair Phoiblí: le haghaidh seirbhísí IFE agus tacsáí comhroinnte, is minic a bhíonn comhaontuithe le húdaráis iompair réigiúnacha ag teastáil le haghaidh ticéadú comhtháite nó seirbhísí comhlántacha; iii) Comhoibriú leis an Earnáil Phríobháideach: d'fhéadfadh go mbeadh comhaontuithe ag teastáil ó chuideachtaí comhroinnte gluaisteán le cuideachtaí léasaithe feithiclí nó soláthraithe seirbhíse cothabhála chun acmhainneacht oibríochta a gcabhláigh a chinntiú.

- **Deimhnithe Sábháilteachta agus Comhlíonadh Caighdeán**

Ní mór do gach cineál seirbhíse cloí le caighdeáin dhochta sábháilteachta, go háirithe maidir le hiompar paisinéirí. I measc na bpríomhúdaruithe agus na ndeimhnithe a bhaineann le sábháilteacht tá:

- Caighdeáin Sábháilteachta Tiománaithe: Ní mór do thiománaithe a oibríonn seirbhísí IFE nó tacsáí comhroinnte cáilíochtaí áirithe a chomhlíonadh, lena n-áirítear seiceálacha cúlra, oiliúint sábháilteachta tiománaithe, agus comhlíonadh dlíthe sábháilteachta bóthair.
- Deimhniú Sábháilteachta Feithiclí: Ní mór d'fheithiclí cigireachtaí sábháilteachta rialta a rith chun a chinntiú go gcomhlíonann siad na caighdeáin oibríochta riachtanacha. Áirítear leis seo seiceálacha cothabhála feithiclí, go háirithe le haghaidh seirbhísí IFE agus tacsáí comhroinnte, áit a bhfuil oiriúnacht bóthair ríthábhachtach.
- Sábháilteacht Rothar agus R-rothar: Maidir le scéimeanna comhroinnte rothair, tá sé riachtanach a chinntiú go bhfuil gnéithe sábháilteachta cosúil le soilse, glais, agus seiceálacha cothabhála rialta feistithe ar rothair.

Ag brath ar an réigiún, d'fhéadfadh go mbeadh ar sholáthraithe seirbhísí soghluaisteachta cloí le rialacháin chomhshaoil atá dírithe ar astaíochtaí a laghdú. Mar sin féin, tá impleachtaí ábhartha aige seo maidir le soghluaisteacht uirbeach, agus ní i gceantair tuaithe. Mar shampla, i roinnt cathracha, d'fhéadfadh go mbeadh gá le feithiclí astaíochtaí nó astaíochtaí nialasacha a úsáid le haghaidh seirbhísí comhroinnte gluaisteán. D'fhéadfadh fóirdheontais nó dreasachtaí a bheith san áireamh anseo freisin chun feithiclí leictreacha a úsáid.

Os a chionn sin, ba cheart dúinn ceisteanna dliteanais a bhreithniú freisin. D'fhéadfadh pobail agus eagraíochtaí neamhrialtasacha iad féin a bheith faoi dhliteanas pearsanta má théann rudaí amú nó má tharlaíonn timpiste, srl. Tá siad níos fearr cosanta má féidir leo comhpháirtíocht a dhéanamh le hinstitiúid nó eintiteas tráchtála atá i riocht níos fearr chun an dliteanas a bhainistiú.

Fíor 26 Iompar Freagrach don Éileamh i Médio Tejo, an Phortaingéil

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Iompar Freagrach don Éileamh i Médio Tejo, sa Phortaingéil

Is fo-réigiún NUTS3 i lár Phortaingéile í réigiún Médio Tejo, atá mar chuid de réigiún NUTS2 an Ionaid. Cuimsíonn sé sé bhaile bheaga: Ourém, Tomar, Abrantes, Torres Novas, Entroncamento, agus Fátima, agus daonra idir 20,000 agus 45,000 áitritheoir i ngach ceann acu. Tá na seirbhísí iompair ar éileamh sa réigiún urraithe ag an údarás contae 'CIM Médio Tejo', comhlachas d'Údaráis Áitiúla agus Poiblí, a bhainistíonn iompar poiblí le cabhlach tacsaithe agus mionbhusanna ar conradh.

Dírigh ar an gcreat rialála

- De réir Dhlí Náisiúnta na Phortaingéile, (RJSPTP), is iad na húdarais iompair (bardais nó comhairlí contae) na heintitis inniúla chun seirbhísí DRT a chur i bhfeidhm agus a chomhordú. Is féidir le húdarais iompair seirbhísí DRT a chur i gcric ag baint úsáide as a n-acmhainní féin, eadhon trí sheirbhísí bardasacha nó idirbhardasacha, nó trí chonarthaí le heintitis ghnó áitiúla (Oibreoirí iompair nó tacsáí), i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.
- Ní mór d'oibreoirí a bhfuil sé beartaithe acu seirbhísí Iompair ar Éileamh (DRT) a sholáthar, sa bhreis ar na seirbhísí iompair paisinéirí atá ceadúnaithe acu, fógra a thabhairt don Institiúid um Shoghluasteacht agus Iompar, cpt (IMT, cpt), arb í an t-údarás náisiúnta atá i gceannas ar fheidhmiú an iompair phoiblí a mhaoirsiú. Déantar é seo trí fhógra simplí roimh ré a thabhairt don IMT, cpt, agus is féidir é sin a dhéanamh trí aon mhodh a fhoráiltear le dlí, eadhon trí ríomhphost chuig an seoladh atá léirithe ar shuíomh Gréasáin an IMT, cpt.
- I gcás ina ndéantar seirbhís a chonradh le hoibreoir iompair phríobháidigh nó le comhlachtaí tacsáí, ba cheart staidéar indéantachta airgeadais agus eacnamaíoch a dhéanamh chun an gá atá le cúiteamh poiblí a mheas. Sula seolfar an conradh poiblí, bíonn na sonraíochtaí teicniúla agus riaracháin faoi mhaoriseacht ag an údarás náisiúnta iompair (AMT) atá freagrach as maoriseacht eacnamaíoch agus airgeadais.
- Má sháraíonn an conradh méid áirithe, ní mór dul i gcomhairle leis an gCúirt Iniúchóirí (Tribunal de Contas).
- Tá na seirbhísí nua iompair phoiblí paisinéirí, lena n-áirítear seirbhísí Éilíonn agus Tiomáin (DRT) le línte réamhshainithe, faoi réir clárú éigeantach i gcóras faisnéise de scoip náisiúnta, atá á bhainistiú ag an IMT, I.P.

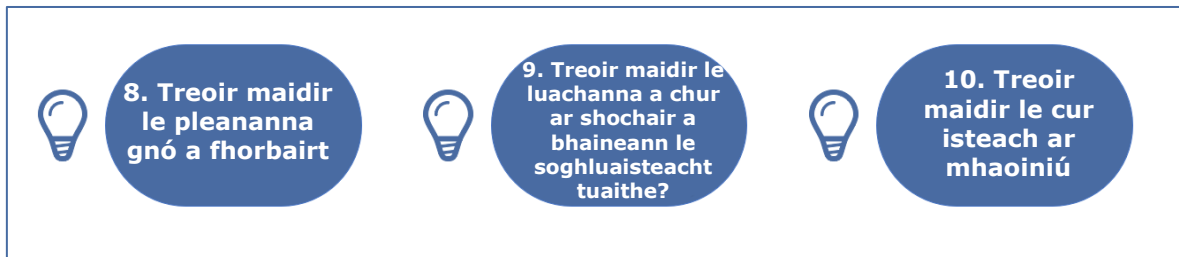
Foinse: <https://mediatejo.pt/index.php/areas-de-intervencao/mobilidade-e-transporte/transporte-a-pedido>

8. GUTH A THABHAIRT DO THÓGRAÍ

Teastaíonn ullmhúchán agus cur i láthair staitéiseach chun tionscadal dea-chumtha a athrú ina thogra maoinithe an-láidir. Léiríonn plean gnó láidir féidearthacht eacnamaíoch agus oibríochta an tionscadail. Léiríonn a shochair a airgeadú a luach níos leithne do gheallsealbhoirí éagsúla, amhail astaíochtaí laghdaithe, inrochtaineacht mhéadaithe, nó fás eacnamaíoch agus forbairt tuaithe. Is é treoir maidir le cur isteach go héifeachtach ar mhaoiniú an chéim dheireanach i dtogra cinntitheach a sheachadadh a mbíonn macalla aige le maoinitheoirí agus a mhéadaíonn an dóchúlacht go bhfaighfear tacaíocht.

Fíor 27 Sainmhíniú príomhghnéithe tionscadail – Céim 8-10

Foinse: SMARTA-NET

Céim 8: Treoir maidir le pleananna gnó a fhorbairt

Is doiciméad foirmiúil scríofa é plean gnó ina bhfuil cuspóirí gnó, na modhanna chun na cuspóirí sin a bhaint amach, agus an tréimhse ama chun na cuspóirí a bhaint amach. Déanann sé cur síos freisin ar chineál an ghnó, faisnéis chúlra faoin eagraíocht, réamh-mheastacháin airgeadais na heagraíochta, agus na straitéisí atá beartaithe aici a chur i bhfeidhm chun na spriocanna luaite a bhaint amach. Ina iomláine, feidhmíonn an doiciméad seo mar léarscáil bóthair (plean) a thugann treoir don ghnó¹⁶.

Ní hé aidhm na céime seo treoir chuimsitheach a thabhairt ar shaincheist hilghnéitheach. Ina áit sin, déanann sé achoimre ar na príomhghnéithe a chaithfear a bhreithniú chun pleananna gnó a fhorbairt, ag tuairisciú foinsí ábhartha faisnéise chun an t-eolas ar an téama a dhoimhniú agus inspioráid a fháil ó thaithí eile san Eoraip.

Is próiseas casta é plean gnó agus samhail a shainmhíniú do réiteach soghluaisteachta comhroinnte i gceantar tuaithe a bhfuil fachtóirí iolracha i gceist leis . I measc na bpríomh-bhreithnithe tá an cineál seirbhíse a thairgtear, riachtanais shonracha soghluaisteachta an mhargaidh sprioc, agus struchtúr oibríochta na seirbhíse. Ina theannta sin, tá saincheisteanna eagraíochtúla agus comhlíonadh creatlach dlíthiúil agus rialála ríthábhachtach chun a chinntiú go bhfuil an réiteach inmharthana agus seasmhach. Ní mór gach ceann de na gnéithe seo a bheith aghaidh go cúramach chun seirbhís soghluaisteachta tuaithe éifeachtach agus feidhmiúil a chruthú.

I bhformhór na gcásanna, níl aon mhúnra gnó brabúsach ann do réitigh soghluaisteachta comhroinnte tuaithe. Tá sé seo den chuid is mó mar gheall ar na dúshláin a bhíonn ag oibreoirí maidir le gnó soghluaisteachta comhroinnte a reáchtáil, go príomha mar gheall ar bheagán nó gan aon corrlaigh bhrabúis - tá sé deacair go leor ioncaim a thuilleamh

¹⁶ Sainmhíniú ar Phlean Gnó - Ciclipéid Ghnólachtaí Beaga Fiontraíochta, <https://www.entrepreneur.com/encyclopedia/business-plan>

ó sheirbhísí comhroinnte. I gceantair tuaithe, bíonn ioncam úsáideoirí neamhleor chun caiteachas oibríochta a chlúdach mar gheall ar an dlús daonra íseal. Mar thoradh air sin, is coitianta comharchumainn áitiúla gan cuspóirí tráchtála, agus tá údarais phoiblí, amhail bardais, riaracháin iompair, agus oibreoirí earnála poiblí, i riocht níos fearr chun seirbhísí soghluaisteachta comhroinnte a thionscnamh nó a eagrú.

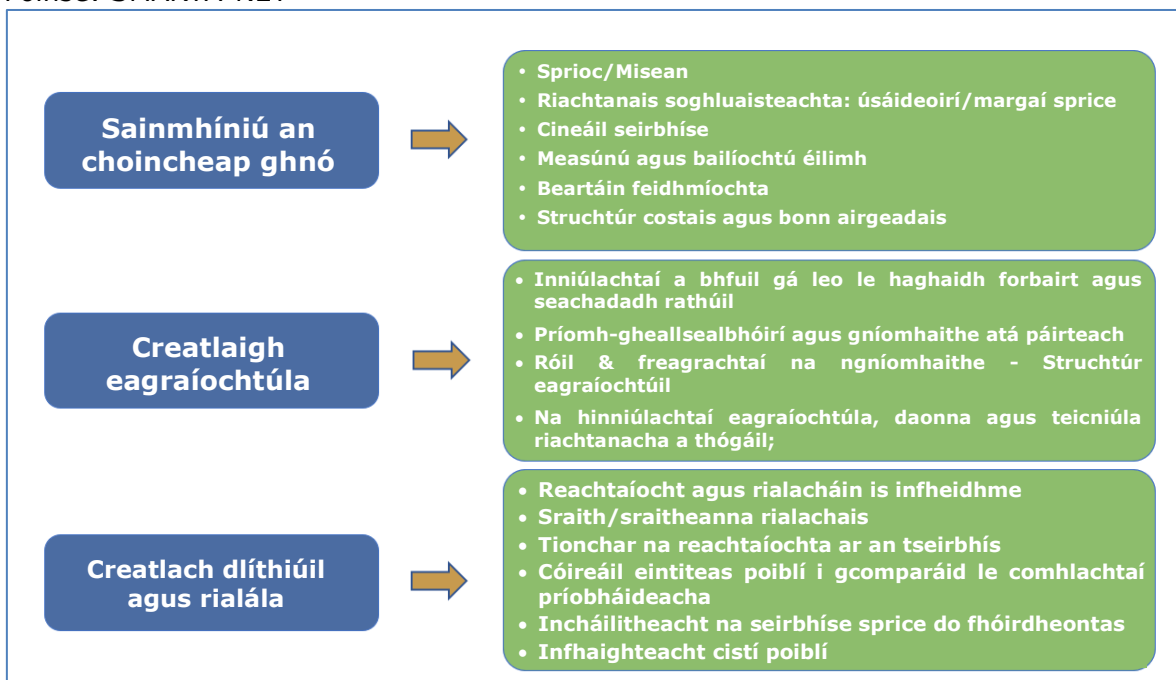
Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach bhfuil an tseirbhís brabúsach nuair a chuirtear na costais go léir san áireamh. Mar sin féin, d'fhéadfadh roinnt gnéithe aonair a bheith brabúsach dóibh siúd a sholáthraíonn seirbhís nó bonneagar ar leith. Mar shampla, d'íocfaí an ráta tráchtála leis an soláthraí córais TF nó leis an ngnólacht a chothabhálann na feithiclí.

Dá bhrí sin, d'fhéadfaimis go leor cásanna gnó a bheith againn laistigh den tionscadal céanna. Caithfidh duine éigin an cás gnó foriomlán a dhéanamh agus aon mhaoiniú tacaíochta a chosaint, agus d'fhéadfadh go mbeadh gá le cás gnó socheacnamaíoch chuige sin. Caithfidh daoine eile, amhail oibreoirí iompair, soláthraithe córais TF, etc. cás gnó dírithe ar bhrabús a dhéanamh, nó cás cinnte go himmheánach chun glacadh le rannpháirtíocht gan bhrabús/caillteanas in áit aisíocaíochta amach anseo.

Nuair atá samhail ghnó á dearadh do sheirbhís soghluaisteachta tuaithe, is féidir an próiseas a roinnt ina thrí phríomhthasc: (i) An coincheap gnó a shainmhíniú, (ii) An struchtúr eagraíochtúil a mheas, agus (iii) Na creatlaigh dhlíthiúla agus rialála a athbhreithniú. Baineann sraith céimeanna le gach ceann de na tascanna seo atá le comhlánú sula gcuirtear an réiteach i bhfeidhm. Ar dtús, aithin na riachtanais shonracha soghluaisteachta atá tú ag iarraidh aghaidh a thabhairt orthu agus meastóireacht a dhéanamh an gcomhlíonann na seirbhísí iompair atá ann cheana féin na riachtanais sin. Bunaithe ar an anailís seo, roghnaigh an tsamhail seirbhíse is fearr a fhreastalaíonn ar na riachtanais seo, meastachán an t-éileamh ag baint úsáide as taighde margaidh nó suirbhéanna san am atá caite, agus dréachtstruchtúr costais agus plean airgeadais tosaigh. Ansin, gabh le geallsealbhóirí ábhartha, ag sannadh róil agus freagrachtaí agus ag leagan amach an chreata eagraíochtúil. Ag an am céanna, déan athbhreithniú ar riachtanais rialála agus reachtaíochta, seiceáil incháilitheacht do fhóirdheontais, agus déan iniúchadh ar dheiseanna maoinithe phoiblí.

Fíor 28 Tascanna chun plean gnó seirbhíse soghluaisteachta tuaithe a dhréachtú

Foinse: SMARTA-NET

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Tionscadal CONNECT

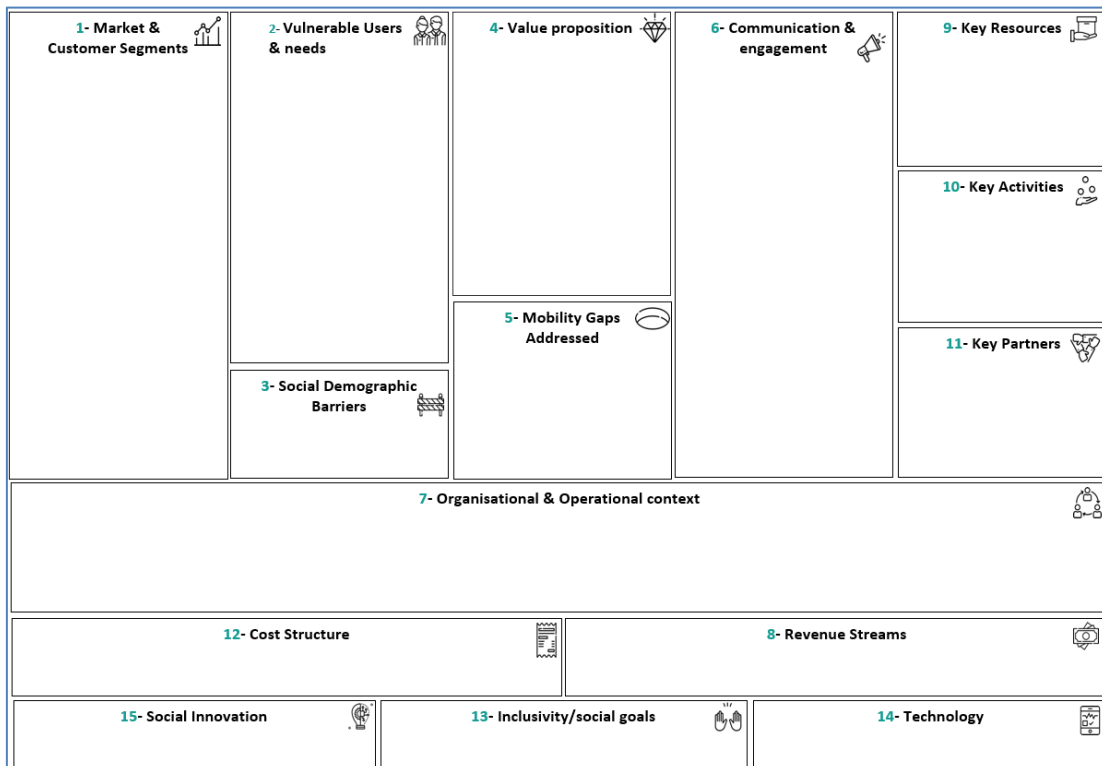
Maoiníodh tionscadal CONNECT faoin 6ú Clár Creatlaí den Choimisiún Eorpach, trí DG-RESEARCH. Ba é an príomhchuspóireolas agus taithí a bhailiú a bhain le hIompar Solúbtha (lena n-áirítear DRT) chun dea-chleachtas a aithint agus na modhanna d'fhorbairt ghnó a fhorbairt a thuilleadh. Bhí saineolaithe tionscail den chuid is mó i gcomhdhéanamh CONNECT. Ní raibh láithreáin taispeána aige, ach bhraith sé ina ionad sin ar raon leathan cás-staidéar arna bhforlónadh ag suirbhéanna tionscail. Tháirg an Tionscadal dhá Thuarascáil shonracha a leag béim ar phríomhmholtaí maidir le pleananna gnó a fhorbairt do sheirbhísí iompair sholúbtha (i stíl seirbhísí DRT agus comhroinnte taistil):

- D10: Nuálaíochtaí agus Cás-Staidéir maidir le Forbairt Gnó¹⁷: Cuireann TF torthaí ó 19 gcás-staidéar ar chórais Iompair Fhreagrach don Éileamh (IFE) i láthair (10 san Eoraip, 9 sna Stáit Aontaithe). Scrúdaíonn sé na samhlacha gnó, na creataí eagraíochtúla, agus na comhthéacsanna rialála agus dlí, ag aird a tharraingt ar phríomhsrianta.
- D14: Moltaí maidir le Forbairt Ghnó: bunaithe ar an eolas a forbraíodh laistigh den tionscadal CONNECT, agus dearthaí seachtracha a fuarthas trí cheardcheardlanna, déanann sé sintéis ar na príomhcheisteanna i snáitheanna an tSamhail Ghnó, Gnéithe Eagraíochtúla agus Creatlach Dílíthiúil agus Rialálaíoch. Cuireann sé ansin forbheathnú i láthair ar staid an tionscail ar fud na hEorpa (bunaithe ar staidéir cás D10 agus suirbhé breise) agus críochnaíonn sé le machnaimh ar ghnéithe tábhachtacha le breithniú i bhforbairt ghnó DRT.

Chun na gnéithe thuasluaite-a shruthlíniú, b'fhéidir go mbeadh sé maith cleachtadh comhchruthaithe a thosú le geallsealbhóirí áitiúla (lena n-áirítear ionadaithe bardasachta, grúpaí pobail, oibreoirí iompair, srl.) trí mhúnla Canbhás sonracha a líonadh isteach. Tugtar sampla thíos.

Fíor 29 Múnla Canbhás do réitigh soghluaisteachta tuaithe.

Foinse: tionscadal INCLUSION H2020¹⁸

¹⁷ Is féidir rochtain a fháil ar na tuarascálacha CONNECT seo ag <https://ruralsharedmobility.eu/resources/connect-2004-6/>

¹⁸ https://www.polisnetwork.eu/wp-content/uploads/2020/10/5_MOMOB_INCLUSION-Business-models.pdf

Tá príomh-mholtaí maidir le pleananna gnó a fhorbairt do réitigh soghluaisteachta comhroinnte tuaithe achoimrithe thíos.

- *Cruthú Luacha*: Ba chóir do mhúnláí gnó le haghaidh réitigh soghluaisteachta tuaithe díriú ar chineálacha éagsúla luacha a chruthú—airgeadaíochta agus neamhairgeadaíochta (e.g., luach sóisialta)—do gheallsealbhóirí éagsúla. D'fhéadfadh údaráis maoinithe, riaracháin phoiblí, oibreoirí soghluaisteachta, gnólachtaí áitiúla, agus saoránaigh a bheith i measc na ngeallsealbhóirí seo. Seachas brath go hiomlán ar chomparáid airgeadais idir costais agus ioncam, tá sé rithabhachtach na sochair shóisialta agus phobail níos leithne a d'fhéadfadh na seirbhísí seo a sholáthar a aithint.
- *Aisteoirí Iolracha a Glacadh*: Ba chóir do mhúnláí gnó éifeachtacha an éiceachóras iomlán de gheallsealbhóirí soghluaisteachta a mheas seachas díriú ar sheirbhís nó ar tháirge amháin. Chun inrochtaineacht a chinntiú i gceantair tuaithe, tá sé tábhachtach na sochair agus na dúshláin a mheas ó pheirspictíocht gach gníomhaí atá páirteach. D'fhéadfadh sé seo a bheith i gceist ilseirbhísí nó réitigh a nascadh le chéile chun múnla gnó cuimsitheach a chruthú a chomhlíonann riachtanais éagsúla an phobail.
- *Eagraíochtaí Neamhbhrabúis a Ionchorprú*: Cé go bhféadfadh sé a bheith contrártha leis an tuiscint, is féidir le heagraíochtaí neamhbhrabúis a áireamh mar phríomhghníomhaithe i mhúnláí gnó soghluaisteachta tuaithe a bheith tairbheach. Is minic a bhíonn maoiniú poiblí riachtanach chun tacú leis na seirbhísí seo i gceantair tuaithe ina bhfuil an t-éileamh íseal. Ba cheart do mhúnláí gnó ath-leithdháileadh cistí poiblí a mheas agus díriú ar sholúbthacht laistigh de shrianta rialála chun oibríochtaí a choinneáil.
- *Inbhuanaitheacht Fhadtéarmach*: Chun inbhuanaitheacht fhadtéarmach seirbhísí soghluaisteachta tuaithe a chinntiú, ba chóir do mhúnláí gnó rannpháirtíocht fhionraithe sóisialta a spreagadh. Is féidir le hionchorprú na ngníomhaithe seo i seachadadh seirbhíse, i gcás ina gceadaíonn rialacháin náisiúnta é, inmharthanacht na seirbhísí seo a fheabhsú. I gcás inar gá trí thacú le coigeartuithe rialála chun a leithéid de rannpháirtíocht a chumasú féadar inbhuanaitheacht na samhla gnó a neartú tuilleadh.

Céim 9: Conas luachanna a chur ar shochair a bhaineann le soghluaisteacht tuaithe

Is geilleagair ghníomhacha iad ceantair thuaithe le raonleathan gnólachtaí talmhaíochta, tionsclaíochta, eastósctha agus fóillíochta, nasctha lena n-acmhainní nádúrtha agus le traidisiúin fhiontraíochta an cheantar.

Is féidir soghluaisteacht tuaithe a fheiceáil mar “chumasóir” nó mar “iolraitheoir” a fhéadfaidh torthaí a cheadú nó a fheabhsú agus luach a chur le hinfeistíochtaí eile¹⁹. Go deimhin, i go leor cásanna, is comhpháirt luachmhéadaithe í seirbhís soghluaisteachta do thionscadail agus do bheartais eacnamaíochta, sóisialta, turasóireachta nó comhshaoil eile.

Áirítear, i measc na dtorthaí a bhaineann le hiompar ar ghníomhaíochtaí maoinithe do soghluaisteacht tuaithe tá, i measc nithe eile:

- Laghdú ar Chiliméadair Feithicle a Thaistiltear (VKT)

¹⁹Lorenzini, A. Ambrosino, G., Finn, B., (2021), “Moltaí Beartais maidir le Soghluaisteacht Chomhroinnte Inbhuanaithe agus Iompar Poiblí i gceantair thuaithe na hEorpa”, foilseachán tionscadail SMARTA.

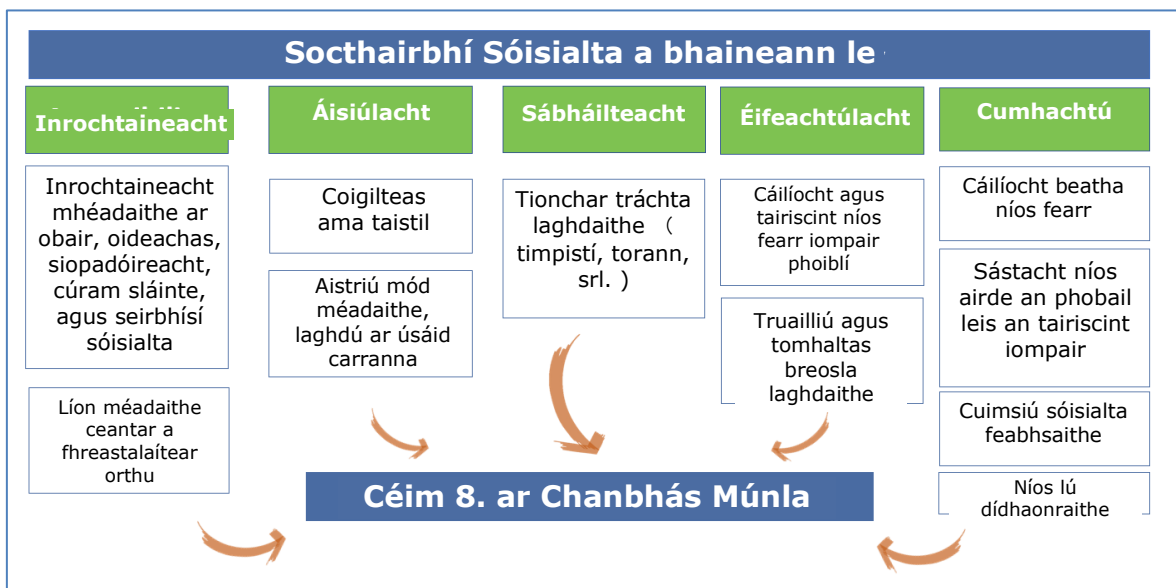
- Laghdú ar thomhaltas breosla agus ar astaíochtaí CO₂
- Níos lú tráchta, níos lú truaillithe, níos lú torainn, níos lú timpistí
- Bíonn bóithre áitiúla níos sábháilte le haghaidh siúlóide agus rothaíochta.
- Teastaíonn níos lú caiteachais bonneagair
- An bonn custaiméirí do ghnó agus do sheirbhísí a chothabháil nó a mhéadú

Cuirtear seirbhísí soghluaisteachta tuaithe i bhfeidhm go príomha chun sochair shóisialta a thabhairt i gceantair atá i mbaol eisiaimh shóisialta nó neamhionannais deise. Ach, is minic a cháinteann na seirbhísí as a mbonn ardchostais fiú nuair a chomhlíonann siad a misean sóisialta.

Liostaítear cuid de na sochair a bhaineann le tairiscint fheabhsaithe seirbhísí iompair do cheantair thuaithe i bhFíor 30 agus aicmítear iad de réir catagóirí sonracha (inrochtaineacht, áisiúlacht, srl.). Tá sé tábhachtach a thuiscint conas a d'fhéadfadh na sochair seo tionchar a imirt ar ghlacadh/fhorbairt réiteach soghluaisteachta.

Fíor 30 Sochthairbhí sóisialta a bhaineann le soghluaisteacht tuaithe

Foinse: SMARTA-NET

Fíor 31 Iarnróid Ghlasa i Valmiera, an Laitvia

Ag Foiliú ó Chleachtadh: Iarnróid Ghlasa i Valmiera, an Laitvia

Athbheoíonn tionscnamh na nIarnród Glas i Valmiera, sa Laitvia, línte iarnróid atá tréigthe anois i líonra 32 km de bhealaí siúlóide agus rothaíochta laistigh de réigiún Vidzeme. Tá an tionscadal seo, atá mar chuid d'iarracht níos mó 750 km ar fud Dheisceart na hEastóine agus na Laitvia, ag iarraidh sobhlaíocht áitiúil a fheabhsú agus turasóireacht inbhuanaithe a chur chun cinn. I measc na ngnéithe tábhachtacha tá constaicí a ghlanadh, droichid adhmaid a shuiteáil, agus limistéir áineasa a chruthú le binseáin scíthe. Is tionscnamh comhoibríthe tras-teorann é tionscadal na "nIarnród Glas" faoi stiúir Chomhlachas Turasóireachta Vidzeme i gcomhpháirtíocht le 25 rialtas áitiúil ó réigiún Vidzeme sa Laitvia agus ó Dheisceart na hEastóine, agus le tacaíocht ó Chomhlachas na mBóithre Glasa sa Laitvia. Le tacaíocht ó údarás áitiúla agus ó eagraíochtaí neamh-rialtasacha, tugann an tionscnamh seo ómós do thábhacht stairiúil iarnróid na réigiún agus ag an am céanna cuireann sé rannpháirtíocht phobal agus fás eacnamaíoch chun cinn trí dheiseanna méadaithe turasóireachta agus stíleanna maireachtála níos folláine.

Ar an réiteach gluaiseachta cliste áitiúil seo (cuid den bhealach Valmiera-Kocēni-Ainaži), atá 32 km d'iarrród ar fad, atógadh seacht ndroichead le go bhféadfadh rothaithe agus coisithe dul trasna go sábháilte. Meastar gur €47,000 a bhí an costais infheistíochta, arb ionann iad agus thart ar 4% de chostas iomlán an tionscadail, €1,174,938. Fuarthas an phríomhfhoinsé maoinithe ó Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa Interreg Eastóin-Latvia, a chuir €40,000 ar fáil, mar aon le €7,000 ó chomhpháirtithe eile.

Feabhsóidh tionscadal na "nIarnród Glas" **c< aighdeán na beatha** sna ceantair sprioc trí shoghluaisteacht a fheabhsú agus deiseanna nua a chruthú do chónaitheoirí. Cothaíonn an tionscnamh pobail níos folláine, níos sona trí ghníomhaíochtaí lasmuigh a mhéadú. Faigheann muintir na háite amach go tapa go soláthraíonn na cosáin athchóirithe seo deiseanna den scoth le haghaidh siúl, rothaíochta, agus fiú sciáil tras-tíre le linn míonna an gheimhridh.

Creidiúintí: J. Sijats, S. Lawrence

Spreagann an tionscadal fás eacnamaíoch freisin. Leis an sreabhadh isteach **turasóirí atá meallta** ag na bealaí radharcach, tosaíonn gnólachtaí áitiúla ag forbairt táirgí agus seirbhísí nua, lena n-áirítear roghanna lóistín agus bia. Tugann an borradh seo sa turasóireacht beocht eacnamaíoch níos mó don cheantar, ag cruthú post agus ag spreagadh geilleagair áitiúla.

Ina theannta sin, ceanglaíonn an líonra réigiún Vidzeme le Deisceart na hEastóine, a **gleathnú na soghluaisteachta** d'áitritheoirí agus do chuariteoirí araon. Ligeann an inrochtaineacht fheabhsaithe do dhaoine limistéar níos leithne a iniúchadh, ag cur leis an rannpháirtíocht agus leis an idirghníomhaíocht phobail. Tríd is tríd, suíonn tionscadal na nIarnród Glas soghluaisteacht mar chumasóir ríthábhachtach chun spriocanna níos leithne eacnamaíocha, sóisialta agus comhshaoil a bhaint amach, ag claochlú an réigiúin ina mhol comhbhách le haghaidh caitheamh aimsire agus turasóireachta lasmuigh ar feadh na bliana.

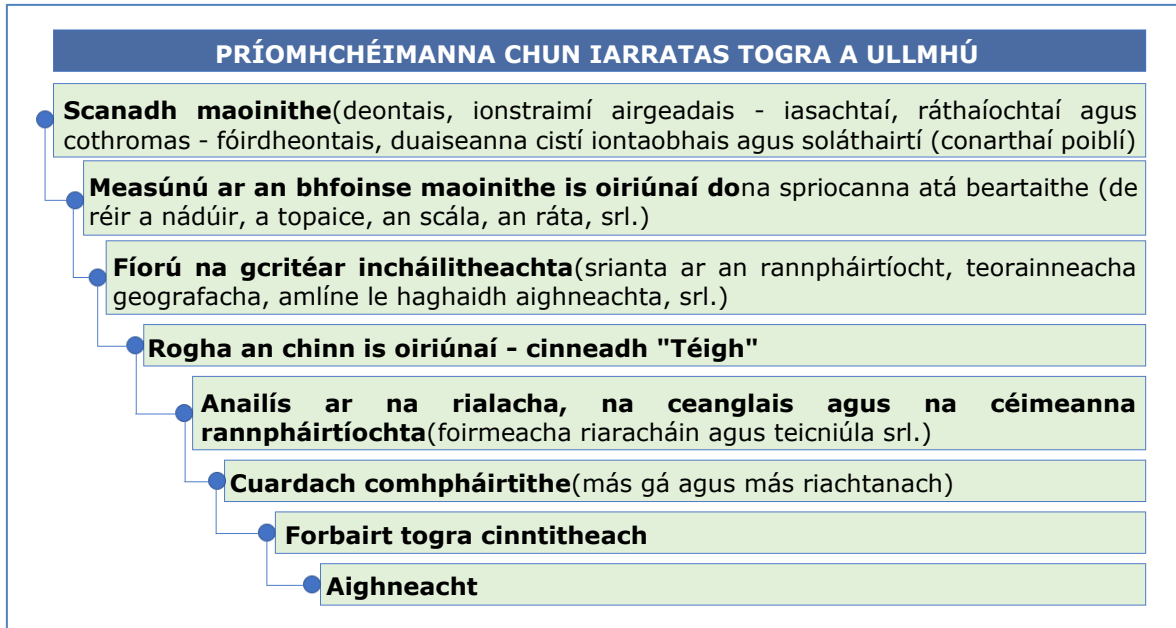
Céim 10: Treoir maidir le conas iarratas a dhéanamh ar mhaoiniú

Teastaíonn cur chuige dea-struchtúrtha chun cistiú a fháil le hadhaidh réiteach soghluaisteachta tuaithe chun castacht cláir maoinithe an AE, náisiúnta, nó réigiúnacha. Leagann an chéim seo amach na tascanna riachtanacha chun togra rathúil a ullmhú, ó na deiseanna maoinithe is oiriúnaí a aithint go hiarratas láidir a chur isteach.

Trí fhoinsí maoinithe a mheas go córasach, cáilitheacht incháilitheacht a fhíriú, agus spriocanna a ailíniú le riachtanais an chláir, is féidir le hiarratasóirí a chinntiú go seasann a dtograí amach. Cé trí dheontas, ionstraimí airgeadais, nó conarthaí poiblí, méadaíonn na céimeanna seo a leanas na seansanna go n-éireoidh le maoiniú a bhaint amach do réitigh soghluaisteachta nuálacha atá oiriúnaithe do riachtanais thuaithe.

Fíor 32 Príomhchéimeanna chun iarratas togra a ullmhú

Foinse: SMARTA-NET

Fíor 33 sampla: Speictream chlár maoinithe an AE a nascleanúint.

Ag Foghlaim ón gCleachtas: Speictream chlár maoinithe an AE a nascleanúint

Is é an **Treoirlíne Tuaithean** treoir chuimsitheach maidir le deiseanna maoinithe agus tacaíochta AE do cheantair thuaithe san Aontas Eorpach. Tá sé mar aidhm aige cabhrú le húdarais áitiúla, institiúidí agus geallsealbhóirí, gnólachtaí agus daoine aonair cistí, cláir agus tionscnaimh maoinithe agus tacaíochta eile atá ann cheana a aithint agus leas a bhaint astu, agus forbairt a chothú i gcríocha tuaithe.

Rural toolkit

Is féidir le húsáideoirí na deiseanna maoinithe AE is oiriúnaí a fháil chun tacú lena dtionscadail agus a dtionscnaimh shonracha. Soláthraíonn sé faisnéis chuimsitheach ar dheontas, ar fhothacaí agus ar chláir a chuireann ar chumas forbairt agus athbheochan limistéar agus pobal tuaithe.

Tá an trealamh inrochtana ag: <https://funding.rural-vision.europa.eu/finder?lng=en>

Naisc úsáideacha eile chun deiseanna maoinithe AE a iniúchadh:

- Eolas ginearálta faoin bpróiseas iarratais - An Coimisiún Eorpach: [Nasc](#)
- Deiseanna maoinithe do chomhlachtaí poiblí - An Coimisiún Eorpach: [Nasc](#)
- Deiseanna maoinithe AE do iompar poiblí áitiúil - UITP: [Nasc](#)

Cé go soláthraíonn an cur chuige céim ar chéim atá leagtha amach creat ginearálta, tá oiriúnuithe sonracha riachtanach do gach leibhéal maoinithe.

- Maidir le maoiniú an AE, tá comhpháirtíochtaí trasnáisiúnta agus cloí le treoirlínte riaracháin chasta ríthábhachtach.
- Is minic a chuireann maoiniú náisiúnta béim ar ailíniú le straitéisí náisiúnta, rud a éilíonn ar iarratasóirí a léiriú conas a dhíríonn a dtionscadail atá acu ar spriocanna soghluaisteachta náisiúnta.
- De ghnáth, éilíonn maoiniú réigiúnach comhoibriú dlúth le húdarais réigiúnacha agus béim láidir ar dhul i ngleic le riachtanais áitiúla.

Tá rochtain ar thacaíocht ríthábhachtach do bhordais thuaithe atá ag iarraidh tograí maoinithe rathúla a fhorbairt. Tá acmhainní éagsúla ar fáil chun treoir a thabhairt don phróiseas:

- Glao spéise tiomnaithe a fhoilsiú d'shaineolaithe seachtracha/ghníomhaireachtaí comhairliúcháin chun tacaíocht a fháil le haghaidh forbairt an togra
- Déan teagmháil le Pointí Teagmhála Náisiúnta/Réigiúnacha na gclár le haghaidh soiléirithe (riaracháin nó teicniúla)
- Déan teagmháil leis na Gníomhaireachtaí Náisiúnta a chuireann rannpháirtíocht i gcláir T&N an AE chun cinn agus a sholáthraíonn seirbhísí faisnéise, oideachais agus cúnamh²⁰
- Rannpháirtíocht i seimineáir ghréasáin agus imeachtaí (AE, Náisiúnta nó réigiúnacha) clár (chun líonrú le comhpháirtithe féideartha eile, léargas breise a fháil ar na glaonna)
- Ballraíochtaí (cumainn údarás áitiúil, gréasáin ábhartha AE²¹, etc.).

²⁰Cuireann an Coimisiún Eorpach tairseach gréasáin Cabhrach & Tacaíochta ar fáil, lena n-áirítear sonraí faoi na Pointí Teagmhála Náisiúnta (PTNanna) do roinnt Clár Maoinithe AE: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/support/helpdesks?callType=1&programmePeriod=2021-2027>. Cuireann sé líonra de PTNanna ar fáil freisin atá dírithe go sonrach ar an Eoraip faoi Shiopa : <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/support/ncp?order=ASC&pageNumber=0&pageSize=50&countries=20000832,20000839,20000841,20000911,20000871,20000872,20000875,20000880,20000885,20000890,20000873,20000902,20000913,20000915,20000922,20000946,20000944,20000945,20000960,20000973,20000986,20000990,20000994,20001005,20001004,20000883,20001001>

²¹Is iad seo a leanas samplaí de líonraí den sórt sin: na Líonraí Sráidbhailte Cliste (<https://www.smart-village-network.eu/>); Líonra POLIS (<https://www.polisnetwork.eu/>), Heritage Europe – Cumann Bailte agus Réigiún Stairiúla an AE (<https://www.historic-towns.org/>)

CONCLÚIDÍ

Dearadh an Doiciméad Treorach seo chun cumhacht a thabhairt do bhordais leis an eolas agus na huirlisí atá riachtanach chun réitigh shoghluaisteachta inbhuanaithe, chuimsitheacha agus comhtháite a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm i gceantair tuaithe.

Ag díriú ar an gceist ríthábhachtach maidir le maoiniú agus cistiú—go háirithe le haghaidh tionscnamh soghluaisteachta tuaithe agus soghluaisteacht a thacaíonn le turasóireacht tuaithe—pléann sé bacainn shuntasach: an easpa acmhainní agus saineolais shonraigh maidir le maoiniú a fháil. Is minic a chuireann na dúshláin seo bac ar phobail tuaithe seirbhísí soghluaisteachta saincheaptha a chruthú.

Trí chur chuige céim ar chéim, cuireann an doiciméad ar chumas na mbordais tuaithe agus na gcleachtóirí nascleanúint a dhéanamh ar thimpeallachtaí maoinithe casta, riachtanais airgeadais a mheas, agus tograí tionscadail láidre a ullmhú. Ó dhúshláin agus sócmhainní áitiúla a aithint go comhpháirteanna riachtanacha tionscadail a shainiú agus ailíniú le breithnithe rialála agus margaidh, tá sé mar aidhm ag an Treoir inbhuanaitheacht fhadtéarmach seirbhísí soghluaisteachta a chothú. Trí leanúint leis an modheolaíocht struchtúrtha seo, is féidir le pobail tuaithe dúshláin soghluaisteachta a athrú ina ndeiseanna fáis agus nascachta.

Moltar sraith príomhmholtaí agus ceachtanna le cuidiú le cuid de phríomhchomhairle an doiciméid seo a shintéisiú.

Cuspóir soiléir agus inghníomhaithe a bhunú

- Táscairí agus KPIanna dea-shainithe
- Nósanna imeachta oibríochtúla coincreíteacha
- Aibhsiú an fhís leathain thar chuspóir an tionscadail
- Naisc bhunaithe go maith idir cuspóirí sonracha agus torthaí

Tionscnaimh phobail

- Cur chuige bun aníos, ag cur san áireamh na riachtanais agus na dúshláin atá roimh phobail tuaithe
- Rannpháirtíocht ghníomhach phobal áitiúil (e.g., fóraim, clubanna, etc.), ag léiriú grúpaí éagsúla le cúlraí éagsúla

Cur chuige il-gheallsealbhóirí

- Comhpháirtíochtaí le geallsealbhóirí éagsúla agus ábhartha, lena n-áirítear polaiteoirí áitiúla agus ceannairí pobail
- Comhoibriú a chinntiú i measc grúpaí sprice agus cleachtóirí éagsúla

Measúnuithe costais

- Riachtanais airgeadais réadúla agus cuimsitheacha a chinntiú
- Meastacháin bhuiséid chruinne

Pleanáil éifeachtach

- Gach acmhainn agus gníomhaíocht atá riachtanach a mheas agus a phleanáil
 - Acmhainní daonna
 - Inniúlachtaí teicniúla
 - Scileanna atá in easnamh (foirne ildisciplíneacha)
- Líonrú
- Plean ama cruinn

Comhthéacsanna beartais agus spásúla

- Tuiscint ar an gcreat beartais agus dinimic spásúil
- An tionscadal a ailíniú le spriocanna beartais níos leithne agus riachtanais áitiúla

DÉAN TEAGMHÁIL LEIS AN AE

Go pearsanta

Ar fud an Aontais Eorpaigh tá na céadta ionad faisnéise Europe Direct. Is féidir leat seoladh an ionaid is gaire duit a fháil ag: https://europa.eu/european-union/contact_en

Ar an nguthán nó trí ríomhphost

Is seirbhís í Europe Direct a fhreagraíonn do cheisteanna faoin Aontas Eorpach. Is féidir leat teagmháil a dhéanamh leis an tseirbhís seo:

- trí uimhir shaor ó dhola: 00 800 6 7 8 9 10 11 (féadfaidh oibreoirí áirithe táille a ghearradh as na glaonna seo),
- ag an ngnáthuumhir seo a leanas: +32 22999696, nó
- trí ríomhphost trí: https://europa.eu/european-union/contact_en

EOLAS A FHÁIL FAOI AN AE

Ar líne

Tá eolas faoin Aontas Eorpach i ngach teanga oifigiúil an AE ar fáil ar shuíomh Gréasáin Europa ag: https://europa.eu/european-union/index_en

Foilseacháin AE

Is féidir leat foilseacháin AE saor in aisce agus praghsáilte a íoslódáil nó a ordú ó: <https://publications.europa.eu/en/publications>. Is féidir ilchóipeanna de fhoilseacháin saor in aisce a fháil trí theagmháil a dhéanamh le Europe Direct nó le d'ionad faisnéise áitiúil (féach https://europa.eu/european-union/contact_en).

Dlí an AE agus doiciméid ghaolmhara

Chun rochtain a fháil ar fhaisnéis dhlíthiúil ón AE, lena n-áirítear gach dlí AE ó 1952 i ngach leagan teanga oifigiúil, téigh go EUR-Lex ag: <http://eur-lex.europa.eu>

Sonraí oscailte ón AE

Tugann Tairseach Sonraí Oscailte an AE (<http://data.europa.eu/euodp/en>) rochtain ar shraitheanna sonraí ón AE. Is féidir sonraí a íoslódáil agus a athúsáid saor in aisce, chun críocha tráchtála agus neamhthráchtála araon.

Oifig Foilseachán
an Aontais Eorpaigh

ISBN : 978-92-68-27214-5

doi: 10.2832/5114069